National Library 56253
Gen. Acquisitions Section
Ottawa, Ont.
K1A 0N4

National Library
Bibliothèque nationale
FEB 13 FEV
NEWSPAPER SECTION
SECTION DES JOURNAUX

Second class mail registration number — 1089.

VABA EESTLANE

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

ESTO 80

Nr. 9 (2644) XXIX aastakäi Neljapäeval, 31. jaanuaril 1980 — Thursday, January 31, 1980 Üksiknumbri hind 45 centi

Hukkamõist Moskva olümpiamängudele Balti riikidest

30 baltlase allkirjaga varustatud avalikud kirjad Brezhnevile ja dr. Waldheimile anti üle lääneriikide ajakirjanikele

WASHINGTON (Vaba Eestlase kaastööliselt) — Ühendriikide kaalukas poliitilisi ja kultuurilisi küsimusi käsitav ajaleht „Christian Science Monitor" avaldas 29. jaanuaril oma Moskva korrespondendi poolt saadetud artikli pealkirja all „Värske rahvuslik puhang tabas Kremli", milles kirjeldatakse uut aktsiooni Balti riikidest oma õiguste taastamiseks ja Moskva vägivalla hukka mõistmiseks.

Artiklis avaldatakse Balti vabadusvõitlejate avalik kiri, mis on adresseeritud N. Liidu presidendile ja kommunistliku partei keskkomitee peasekretärile Leonid Brezhnevile ja Liitunud Rahvaste Organisatsiooni peasekretärile dr. Kurt Waldheimile. Kirjale on alla kirjutanud 30 baltlast, nende hulgas viis eestlast — Mart Niklus, Enn Tarto, Erik Udam, Endel Ratas ja Jüri Kukk, kellest neli esimest olid [illegible] esitatud Balti Vabadusapellile.

Brezhnevile ja dr. Waldheimile saadetud avalik kiri mõistab hukka N. Liidu sissetungi Afganistani ja võrdleb seda Balti riikide anastamisega 1940. aastal. Kirjas mainitakse, et Afganistanil oli N. Liiduga samasugune sõprusleping nagu see oli Balti riikidel N. Liiduga. Teise tähtsama punktina pöördutakse kirjas Rahvusvahelise Olümpiakomitee ning Ühendriikide, Kanada, Suur-Britannia ja teiste Balti riikide annekteerimist mittetunnustavate riikide olümpiakomiteede poole nõudmisega, et 1980. aasta olümpiamängud tuleb Moskvast ära viia.

Seda nõudmist põhjendatakse väitega, et ükski riik, kes on sõ- [illegible] ei tohi olla olümpiamängude korraldaja.

Edasi mainitakse kirjas, et kui olümpiaregatt toimub Tallinnas, siis trambitakse sellega olümpiamängude printsiipidele ja pannakse tugeva küsimusmärgi alla Eesti õigus vabale enesemääramisele.

Kirjad tegi avalikuks ja andis üle „Christian Science Monitori" korrespondendile eestlane Jüri Kukk 28. jaanuaril. „Christian Science Monitori" artiklis meenutatakse ka varem esitatud 45 baltlase poolt allakirjutatud Vabadusapelli, milles nõuti teatavasti Molotovi ja Ribbentropi pakti tühistamist. Samuti mainiti Tartus möödunud aasta lõpul toimunud rahutusi.

[illegible] jõud eesti rahvuslikus liikumises.

Ta oli Tartu ülikoolis dotsent keemia alal, kuid vallandati. Ta oli ka 12 aastat kommunistliku partei liige, kuid lahkus partei liikmeskonnast protesteerides möödunud aastal.

Pühapäeval, 27. jaanuaril toimus Eesti Majas Eesti Gaiderite Kogu Kanadas korraldusel kümnes Taliharja pidustus. Selle ürituse idee emaks ja hingeks on olnud gdr. Liis Juske, kellele tänutäheks anti kimp lilli. Pildil L. Juske lilledega, temast paremal Ameerika Ühendriikide Eesti Gaidede [illegible]

Neeme Järvi juhatab Philadelphia sümfooniaorkestrit

NEW YORK (VES) — Eestist *koos oma perekonnaga välismaale* elama asunud rahvusvahelise kuulsusega dirigent Neeme Järvi saabus teatavasti 20. jaanuaril Viinist lennu teel Ühendriikidesse nagu „Vaba Eestlases" juba varem teatati. Neeme Järvi märkis New Yorgi lennuväljal lühijutuajamisel, et tal on juba ette näha omal alal terve rida tööülesandeid. Esmajoones juhatab ta viit Philadelphia *sümfooniaorkestri kontserti, mis* toimuvad veebruari lõpul ja märtsi algul Philadelphias, Washingtonis ja Wilmingtonis. Läbirääkimi*sed on käimas New Yorgi Metro*politanis sügiseks kavandatud Smetana „*Müüdud mõrsja*" osas. Samuti on kõne all ringreis Met'iga pärast 1980/81. hooaja lõppu mil repertuaaris on Tshaikovski „Padaemand".

Saatkond Teheranis sulgemisele

Kanada saatkond päästis kuus Ühendriikide diplomaati Iraanist

OTTAWA — *Kanada välisminister Flora MacDonald tegi möödunud esmaspäeval teatavaks, et Kanada sulgeb oma saatkonna Teheranis kuni ameerika pantvangide vabastamiseni.* Välisminister ütles, et Kanada saadik Teheranis Kenneth Taylor ja kolm saatkonnaametnikku tuuakse nende julgeoleku kindlustamise huvides Iraanist koju. Vaatamata saadiku kojutoomisele ei katkesta *Ottawa oma sidemeid Iraaniga* ning jatkab vahekordade hoidmist Iraani saatkonna kaudu Ottawas.

Flora MacDonald kinnitas, et Kanada valitsuse otsus saatkonna tegevuse katkestamiseks ei ole mingil määral seotud eelolevate parlamendivalimistega. Samuti ei ole see seotud Iraanis toimunud presidendivalimistega,

mille tulemusena presidendiks valiti suurte häälteenamusega senine majandusminister Bani Sadr.

Kanada on eriti muretsenud oma saatkonna personali julgeoleku pärast ning on viimaste nädalate kestel vähendanud oma saatkonna personali endiselt 18-lt 4-le.

Kanada saatkonnal Teheranis on viimasel ajal väga palju tegemist olnud iraanlastega, kes tahavad põgeneda kodumaal valtiseva ebakindla olukorra eest ning soovivad ümber asuda Kanadasse.

Saatkonna personali andmeil on iraani revolutsionäärid viimasel ajal pidevalt ümbritsenud saatkonnahoonet ning nende hoiak on muutunud iga päevaga üha ähvardavamaks.

o

Möödnud teisipäeva lõuna ajal sai Kanadas suure sensatsioonina teatavaks, et Kanada sulges oma saatkonna Iraanis Teheranis Kanada diplomaatide juures endid varjanud kuue Ühendriikide diplomaadi ja saatkonnaametniku päästmiseks. Ameeriklased — kaks abielupaari ja kaks üksikut meest — põgenesid Kanada saatkonnahoonesse varjule möödunud novembriku *alguses kui Iraani terroris*tid vallutasid Ühendriikide saat*konnahoone. Hiljem varjasid nad* endid diplomaatide kodudes. Ameeriklased pääsesid nüüd Kanada saatkonnahoone sulgemisel Iraanist välja neile antud Kanada passidega. Ühendriikide diplomaatide salaja maalt välja toomisel olid suured teened Kanada saadikul Iraanis Kenneth Taylor'il. Iraani võimud mõistavad Kanada saatkonna päästmisaktsiooni teravalt hukka, kirjeldades seda ebaseadusliku aktsioonina, mis rikub Iraani ja Ühendriikide saatkonnaametnike päästmisaktsiooni tõi Kanadas esimesena avalikkuse ette Montreali ajaleht „La Presse". Põgenemisaktsiooni avalikuks tegemist peetakse üldiselt enneaegseks, kuna see võib ohustada Teheranis kinnihoitavate 50 ameerika pantvangi olukorda. „La Presse" sai oma andmed päästmisloo kohta oma *Washingtoni* korrespondendilt Jean Jean Pelletier'ilt, kes on Pariisis tegutseva Kanada saadiku Gerard Pelletieri poeg.

Islami hukkamõist Kremlile

Nõutakse okupatsioonivägede väljaviimist Afganistanist

ISLAMABAD — Pakistanis, Islamabadis, toimunud islami riikide välisministrite konverentsil mõisteti hukka N. Liidu sissetung Afganistani *ning nõuti vene okupatsioonivägede kiiret väljaviimist.* Konverentsist osa võtnud 36 välisministrit keeldusid konverentsile aktsepteerimast Afganistani nukuvalitsuse esindajaid, kuna need on venelaste poolt ametisse seatud ning ei esinda Afganistani rahvast *vaid Kremli rezhiimi.*

Konverentsil vastuvõetud otsuste kohaselt boikoteerivad islami riigid *Moskvas* toimuvaid olümpiamänge ning keelduvad oma tunnustuse andmisest Afganistani kommunistlikule presidendile Babrak Karmal'ile.

Ühtlasi otsustati katkestada konverentsist osa võtnud araabia riikide igasugune abi ja toetus N. Liidu kontrolli all olevale Afganistanile ja seal valitsevale kommunistlikule rezhiimile.

Samal ajal antakse aga tõhusat abi ligemale 500.000-le põgenikule, kes on saabunud Afganistanist Pakistani ning kannatavad toiduainete ja *varustuse nappuse all.*

Konverentsist võtsid osa ka kuus rivaliseerivat Afganistani partisanide juhti,

kes kinnitasid, et nad on moodustanud Islami Liidu Afganistani vabastamiseks N. Liidu okupatsiooni alt.

Vene laevale keelati Halifaxi sadama kasutamine

HALIFAX — Kanada valitsus keelas möödunud teisipäeval ühele vene uurimislaevale Halifaxi sadamasse sissesõitmise ja sadama*seadmete kasutamise. Kanada vä*lisministeeriumist mainitakse, et see samm moodustab ühe lüli Kanada uuest välispoliitikast, mille *raamides normaalsed suhted Kana*da ja N. Liidu vahel muutuvad ja*hedamaks. Sadama* kasutamise keelu alla pandi venelaste uurimislaev „Viktor Bugajev" mida mõned eksperdid peavad tegelikult salaluurelaevaks.

Senati väliskomisjon pooldab olümpiamängude boikoteerimist

NEW YORK — Ühendriikide Olümpiakomitee esimees Robert Kane märkis, et Ühendriikides plaanitsetakse suuremate suviste spordipidustuste korraldamist kui ameeriklased ei võta praeguse Afganistani kriisi pärast osa Moskva olümpiamängudest. Pidustused tahetakse korraldada Colorado Springsis ning nendest kutsutakse osa võtma ainult ameeriklased.

Ühendriikide senati välissuhete komisjon otsustas üksmeelselt pöörata Rahvusvahelise Olümpiakomitee poole, et see viiks olümpiamängud üle mõnda teise riiki ja linna või loobuks hoopis 1980. aasta olümpiamängudest.

Robert Kane mainis ühtlasi, et talle on saabunud teated Lääne-Saksamaa ja Jaapani olümpiakomiteedelt, mis toetavad Ühendriikide seisukohta olümpiamängude üleviimiseks või nende boikoteerimiseks.

N. Liidu Olümpiakomitee ei ole seni välja lasknud paista, et ta oleks Ühendriikide ja teiste lääneriikide seisukohtadest olümpialt ärajäämiseks häiritud. Poliitilistele vaatlejatele tundub, et

Moskvas peetakse Ühendriikide, Kanada ja teiste riikide seisukohti olümpiamängude boikoteerimiseks suureks bluffiks.

Ostupalavik vallutas Eesti

Suur nõudmine jahu ja tangainete järele

Tallinnas on viimastel päevadel järsult suurenenud nõudmine jahu ja tangainete järele. Kui tavalistel päevadel oli siiani piisanud 10—12 tonnist, siis jaanuari keskpaiku tõusis läbimüük 50 ja 60 tonnini, kuid seegi hulk jäi veel väheseks. See puudus ongi tekitanud rahva hulgas küsimusi, mida on saadetud ajalehtedele ja Eesti NSV Varumis- ja Kaubandusministeeriumitele.

Sealt seletatakse, et need asutused on püüdnud ostjate soovidele vastu tulla. Selleks on Tallinnas ja Keilas rakendatud tööle täiendavalt mitmed pakkimisliinid ning on lepitud kokku Kaubandusministeeriumiga, et kauplused hakkaksid ka kohapeal jahu ja tangu pakkima.

Kuid täiendavalt seletatakse, et veel pole suudetud kaupu niisugustes kogustes, nagu nõutakse, kaubandusvõrku toimetada.

Kuigi lubatakse ka piisavalt jahu ja tangaineid müügile lasta, tehakse ajalehtedes ka juttu, et kas on mõtet endale pikemaks ajaks jahu ja tangaineid varuks soetada? Ka möödunud aastal oli olnud inimestel säärane ostutuhin, millal kokkuostetud jahu kodudes olevat riknenud ja saadetud prügimäele.

Nüüd hoiatatakse, et inimesed ärgu tehku jälle sama viga ja selleasemel tuleks hinnata põllumeeste hoolt ja vaeva ning viljasaadusi otstarbekalt kasutada.

Igatahes olevat viljavarusid Eestis piisavalt ja ministeerium püüab omalt poolt teha kõik, et nõudmisi rahuldada. Kaubandusministeerium ministri asetäitja on seletanud, et olevat imelik, et müük on viimastel päevadel suurenenud 6—7 korda suuremaks. Häda olevat saanud alguse sellest, et polevat osatud niisugust ostupalavikku ette näha ja kauplusi varustada.

Ministriabi loodab, et lähemail päevil siiski ostupalavik alaneb, sest inimestel pole kohta suuremate tagavarade paigutamiseks. Igatahes Varustamisministeerium olevat süüst täiesti puhas.

EESTI VABARIIGI 62. AASTAPÄEVA

KONTSERT-AKTUS

pühap., 24. veebruaril 1980

algusega kell 3 p.l. Toronto Ülikooli aulas,

Convocation Hall'is, King College Rd.

Uuendage „Vaba Eestlase" tellimine 1980. aastaks!

Hoidke elavana Põhja-Ameerika ainuke kaks korda nädalas ilmuv eestikeelne ajaleht — tellige „Vaba Eestlast"

Tellimiskupong lk. 3

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St. Torontos.
PEATOIMETAJA: Karl Arro
TOIMETAJA: Hannes Oja
POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto Ont. M6J 3M7
TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $35.—, poolaastas $19.50 ja veerandaastas $10.50, kiripostiga aastas $56.—, poolaastas $30.50 ja veerandaastas $16.—
TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $38.—, poolaastas $21.— ja veerandaastas $11.—. Kiripostiga USA-s: aastas $61.—, poolaastas $32.50 ja veerandaastas $17.—
LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse: aastas $72.—, poolaastas $36.— ja veerandaastas $19.—.
Aadressi muudatus 50 c. — Üksiknumbri hind 45 c.

FREE ESTONIAN
Published by Free Estonian Publisher Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto Ont. M6J 2H2

Valimiskampaania ja välispoliitika

Kanada valimiskampaania kestel on välispoliitilised küsimused alati mänginud väga vähest rolli. On isegi valimisvõitlusi, kus välispoliitika on täielikult unarusesse jäänud, kuna kanadalased ei tunne erilist huvi kõige selle vastu, mis toimub väljaspool Kanada piire. Kogemused kinnitavad, et Kanada valijaskond on eestkätt eriti huvitatud majanduslikest probleemidest ja parteide majandusprogrammidest, mis reguleerivad makse ning tõotavad valijatele mitmesuguseid majanduslikke soodustusi. Sellest lähtumisviisist tingituna on ka poliitiliste parteide üheks tähtsamaks probleemiks ja ülesandeks, millist majanduslikku maiuspala valijatele kampaania ajal lubada ja kust selleks raha võtta kui partei tuleb võimule ning peab hakkama oma lubadusi praktiliselt lunastama.

Seekordne valimiskampaania on siiski märgatavalt erilaadsem senistest valimisvõitlustest, kuna välispoliitilised küsimused on äkki teravalt tunginud valimiskampaania kõnedesse ning parteide seisukohtadesse, lubadustesse ja programmidesse. Põhjuse selleks on andnud peamiselt viimaste nädalate jooksul kiirelt tormavad välispoliitilised sündmused, mis ei jäta isegi rahvusvaheliste sündmuste vastu ükskõikseks jäänud kanadalast külmaks. N. Liidu punaarmee okupatsioonijõudude sissetung oma kaitseta väikenaabri Afganistani aladele ja maa okupeerimine hambuni relvastatud suurte jõududega, on pannud isegi Kanada poliitikud ja valijaskonna mõtlema ja rahvusvaheliste küsimuste vastu huvi tundma ning see huvi kajastub paratamatult ka valimiskampaanias.

Ei ole kahtlust, et välispoliitiliste probleemide Kanada valimiskampaaniasse toomisel oli eriti suur mõju Ühendriikide presidendi Carteri äsjasel Kongressi mõlemale kojale peetud kõnel, mis mõistis teravalt hukka nõukogude juhtkonna agressiivse poliitika ning oma naaberriigi vallutamise sõjaliste jõududega. Carter rakendas terve rea vahendeid N. Liidule poliitilise surve avaldamiseks, piirates tunduvalt teraviljasaaduste ja tehnoloogiliselt viimistletud masinate ja aparaatide müüki N. Liitu ning rakendades terve rea teisi majanduslikke, poliitilisi ja kultuurilise läbikäimise kitsendusi, mis ei tekita N. Liidule mitte ainult majanduslikke kahjustusi vaid degradeerivad ka N. Liidu juhtkonda kui ebausaldusväärset partenerit rahvusvahelisel läbikäimisel.

Kui president Carter oli valinud rangema poliitilise joone agressiivse N. Liidu suhtes, siis ootas ta abi ja toetavat kätt oma liitlastelt, eriti kui ühe survevahendina N. Liidu vastu päevakorrale kerkis eeloleval suvel Moskvas ja venelaste okupatsiooni alla kuuluvas Tallinnas olümpiamängude boikoteerimise küsimus. Kanada konservatiivide partei eesotsas peaminister Joe Clark'iga ja välisminister Flora MacDonald'iga, asusid ühele seisukohale president Carteriga, leides, et nüüd on saabunud aeg N. Liidu imperialistlikule vallutamispoliitikale piiri panemiseks ja Kanada valitsus ühines Carteri range välispoliitilise joonega, rakendades samuti terve rea kitsendusi N. Liiduga suhtlemisel ja läbikäimisel, otsustas ühtlasi boikoteerida ka Moskvas toimuvaid olümpiamänge. Samal ajal on valitsusel kavatsus suurendada tunduvalt Kanada riigikaitselisi väljaminekuid, kuna Kanada riigikaitse on viimaste aastate jooksul jäänud muude probleemide hulgas tahaplaanile ning Kanada riigikaitselised jõud ei ole kaugeltki sellel tasemel, mida nad peaksid olema praeguses pingelises rahvusvahelises õhkkonnas. See kõik näitab, et Kanada on läinud täielikult Ühendriikide sõiduvette ja tihendab vanu südamlikke sõprussidemeid ameeriklastega, erinedes sellega Trudeaust, kes otsis endale sõpru kaugemalt.

Kui konservatiivide partei pühendab suure osa oma valimiskampaaniast praegustele rahvusvahelistele probleemidele ja N. Liidu edasitungi pidurdamiseks kaasaaitamisel vajalike vahendite leidmisele, siis on sama välispoliitilise liini — kuigi tagasihoidlikumal kujul — omaks võtnud ka uusdemokraatide (sotsialistide) partei juht Ed Broadbent, kes pooldab olümpiamängude üleviimist Moskvast mõnda teise linna ning kes kinnitas äsja televisioonisaates, et uusdemokraatide partei ei ole patsifistlik partei ning on valmis vabaduse kaitseks sõtta minema.

Liberaalide partei juht Pierre Trudeau on seni Afganistani ja olümpiamängude küsimuses asunud vastupidisel seisukohal, mis ühtub tema valitsuste senise tagasihoidliku hoiakuga N. Liidu agressiive poliitika suhtes. Trudeau ei poolda olümpiamängude äratoomist Moskvast või nende boikoteerimist, kuna see oleks tema arvates olümpiamängude viimine poliitiliste intriigide keerisesse ning samuti iseloomustab ta peaminister Clarki praegust välispoliitikat kindla suunata irregulaarseks hüplevaks poliitikaks, mis baseerub üksikjuhtudele reageerimisega.

Kahtlemata on riigimehi mitmesuguseid ja mitmesuguste maailmavaadetega ning vastavalt sellele on ka erinevaid arvamisi ja välispoliitilisi teooriaid. Kuid praeguses olukorras, kus N. Liit on oma võimupiiride laiendamisel ja vallutamisteekonnal jälle oma raudsesse embusesse haaranud ühe abitu väikeriigi, peaks kõigi vaba maailma riikide ülesandeks olema ühise rinde moodustamine teda ähvardava vaenlase vastu. Praegu on see ühine rinne välja kujunemas kuid ilmselt on veel kõhklejaid palju. Koostöö ja detente poliitika N. Liiduga ja teiste kommunistlikkude riikidega on oma aja ära elanud ja selle asemel tuleb kiirelt rajada midagi uut, mis vastab praegusele rahvusvahelisele olukorrale. Välispoliitiliste probleemide tervav esile kerkimine Kanada valimisvõitluses näitab, et ka siin on küpsemas ja valmimas välispoliitika alal uusi ideid ja uusi algatusi, mis taotlevad Kanada välispoliitika viimist täielikult uutele roobastele.

K.A.

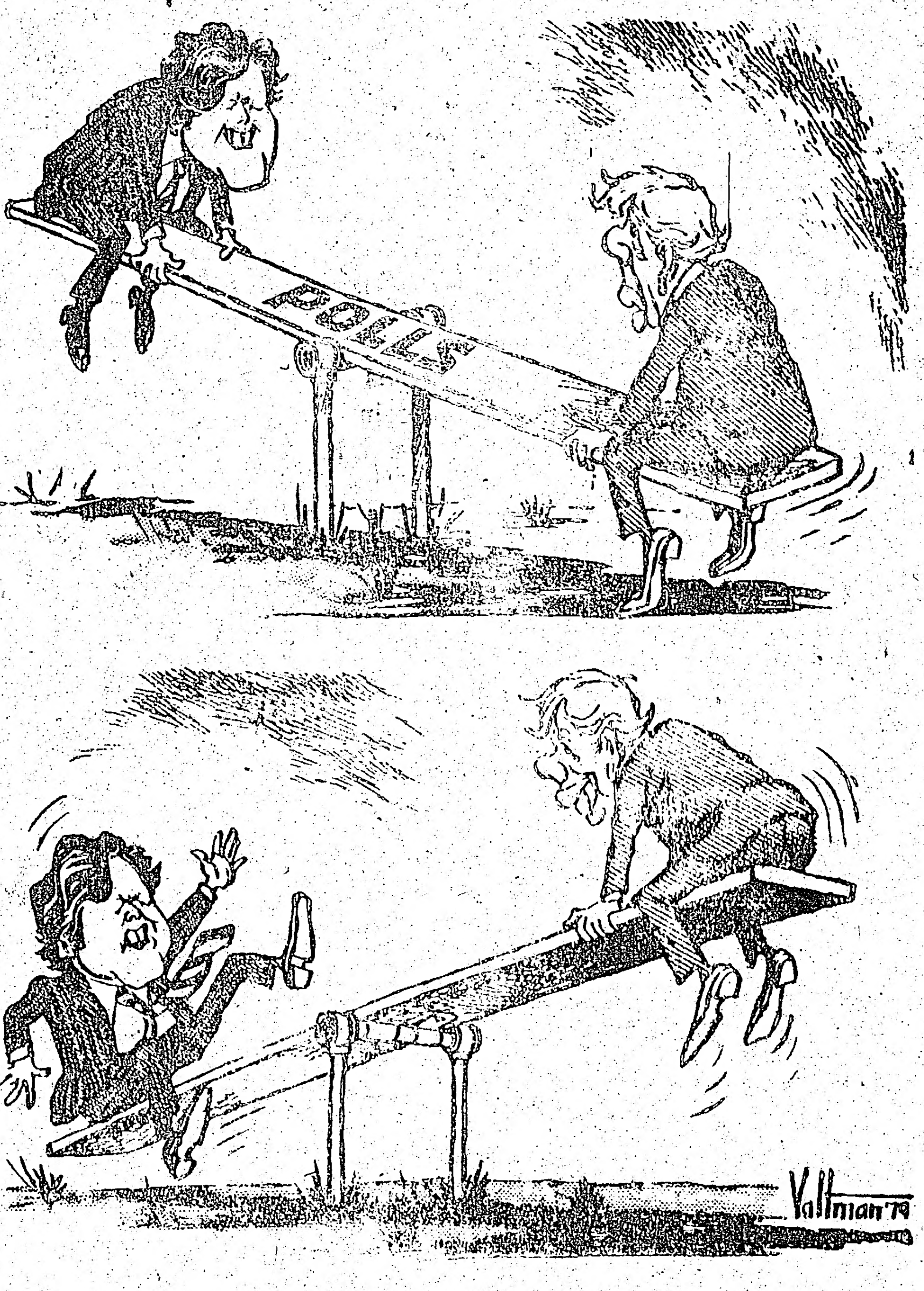

Kommentaarid

Eestist vaba maailma eestlastele saadetav propagandaleht „Kodumaa on aastavahetusel täiendanud oma propagandakampaaniat pagulaseestlastele 1980. aasta kalendriga. Selle 200-leheküljelise trükise väljaandjaks on vabas maailmas elavate eestlaste peibutamiseks, mõjutamiseks ja poliitiliselt läbitöötamiseks asutatud Väliseestlastega Kultuurisidemete Arendamise Ühing (lühendatud VEKSA), kes teatavasti on ka koos Välismaaga Sõpruse ja Kultuurisidemete Arendamise Eesti Ühinguga propagandalehe „Kodumaa" väljaandjaks ja pagulaseestlastele saatjaks.

Kalender, mis ilmub nüüd kolmandat aastat, on kujundatud eelmiste aastate kalendrite järele üldiselt võrdlemisi tagasihoidlikus ja sordiini alla surutud toonis, kusjuures peamine rõhk on pandud okupatsiooni alla painutatud eestlaste elujärje ülistamisele ja nõukogude korra kiitmisele. Seda propagandavada ilustatakse rikkalikult halvakvaliteediliste piltidega, mis kujutavad kodumaa igatsuse ergutamiseks looduse võtteid, kirikuid, vanu hooneid, uusi hooneid ja mitmesuguseid kultuuriansambleid. Erilist rõhku on pandud üksikute kultuurimajade piltide serveerimisele, kuna need peavad tõestama kui kõrgele pilvepiirile on kultuur tõusnud praeguses Eestis ja et kultuuri ei tehta lageda taeva all vaid sõbralik nõukogude valitsus on ehitanud selleks hooned ja majad — just nagu mujal maailmas selliseid maju ei oleks!

Nagu peaaegu kõigis pagulaseestlastele saadetavates väljaannetes ei puudu ka selles trükises kandev poliitiline „traktaat", mille esitab pealkirja all „Nelikümmend aastat tagasi" Hendrik Allik. Kirjutis kujutab endast tavalist ajaloolisi fakte pea peale keeravaid kommunistlikke võltsinguid Eesti iseseisvuse röövimisest ja Eesti Vabariigi likvideerimisest 1940. aastal, mis on pealegi serveeritud võrdlemisi ründavas ja ebasümpaatses stiilis, mis erineb kalendri üldisest kavalamast lugejale lähenemise moodusest. Küllap see on seletatav asjaoluga, et autor Hendrik Allik on vana 78-aastane kommunist, kes astus parteisse juba 1917. aastal ning mõisteti Eesti Vabariigi ajal 149 protsessis riigi õõnestamise eest eluks ajaks vangi.

Hendrik Alliku valedele baseeruv jutt jookseb esialgu ilusti ja ladusalt kuid komistab kurjalt kui vana bolshevik hakkab „selgitama" punaarmee osa Eesti vabariigi likvideerimisel 21. juunil, 1940. Allik polemiseerib paguluses esitatud tõelise variatsiooniga 21. juuni sündmustst ja mainib, et mõned kodanlikud kirjamehed on püüdnud hiljem väita, et Eesti kodanlikule vabariigile teinud lõpu punaarmee. „See ei vasta tõele", kinnitab vana bolshevik. 21. juunil ei kõverdanud ükski punaarmeelane ühelgi kodanlasel ühtegi juuksekarva. Kuid punaarmee väeosade kohalviibimine avaldas kahtlemata kainestavat mõju tulisematele peadele kodanluse leerist ja aitas ka revolutsiooni kulgemisele rahulikul teel." Nii-siis võtab VEKSA autor omaks, et Tallinna tänavatele toodud punaarmee tankidel oli 1940. a. 21. juunil Eesti vabariigi kukutamisel mõjuv osa täita ning ilma nende tankiüksuste toetuseta oleks see petserlastega ja venelastega täiendatud eesti riigikukutajate seltskond Tallinna Vabaduse Väljakult eesti rahva poolt jäägitult minema pühitud.

Kalendri eessõnas mainitakse irooniliselt, et see trükis tahab viia kodumaast kaugel elavate eestlaste kodudesse usaldusväärseid sõnumeid kodumaalt. Ühtlasi kinnitatakse, et „meie tähtraamat on avatud ka võõrsilt saadetavale kaastööle" ning selle kinnituseks on kalendri veergule poetatud kaks väliseestlastelt saadetud artiklit — üks Torontost Heljo Liitojalt, mis kirjeldab n.n. öökullikooli ja teine Reino Sepalt Stokholmis, mis käsitab ühe Rootsis näidatud eesti filmi retsentsiooni. Kahju neist eestlastest, kes peavad vajalikuks saata oma kaastööd sellisesse „usaldusväärsesse" kommunistide propagandateosesse!

*

Seoses president Carteri äsjase kõnega ning Moskva olümpiamängude boikoteerimise plaanidega ilmub siinse mandri ajalehtedes nendes küsimustes mitmesuguseid lugejakirju, mis näitavad, et paljudel siinsetel inimestel ei ole praegustest välispoliitilistest sündmustest õiget perspektiivi, nad ei oska aimata praeguse suurpoliitilise mängu tagapõhja ning on erakordselt naiivsed Moskva olümpiamängude poliitilise värvingu hindamisel.

Krooni kõigile lugejakirjadele paneb aga pähe üks ameeriklasest lugeja, kes avaldab oma mõtteid möödunud pühapäeval, 27. jaanuaril ilmunud „New York Times'is". Kiri on järgmine: „Ükskõik ka kes kontrollib Kesk-Ida õliväljasid, kuid meil tuleb maksta selle õli eest kõrget hinda — kui meie ei vähenda oma olenevust sellest õlist. Mispärast peaksime meie kolmanda maailmasõja riski arvestades hoolitsema selle eest, et venelased ei asendaks nende õliväljade praeguseid omanikke? Venelased on võib-olla paremad pro-

(Järg lk. 3)

Soome sunnitud sõja korral toetama N. Liitu

Soome kol. W. H. Halsti mõtteid NATO Euro-rakettide ajastul

Soomel tuleks ehitada Lapimaale, Norrast tulevate teede äärde sügavaid astmelisi, tänapäeva pommitusele vastupidavaid kindlustusi. Kindlustusvöönd võiks ulatuda kümmekond kilomeetrit teest eemale ja sügavus peaks olema mõningaid kilomeetreid. Kindlustused tuleks varustada mitmekülgselt tulivõimsa relvastusega: lähikaitse kiirete automaatrelvadega, tankitõrje kiirkahuritega, kindlail alustel olevate suurtükkidega, mis võiksid hävitada juba 3—4 km kauguselt maanteedele ja tundra rindele lähenevad tankid. Samuti rakettrelvi.

I

Nii kõneles Soome rahvusvahelise poliitika vaatleja, filosoof ja strateeg, otsekoheselt rääkiv sõjamees, kes ütleb kiitvat heaks ainult ühe ideoloogia — terve mõistuse. Miks peaks Soome kindlustama Norra piiri, selgub tema järgnevast vestlusest.

Kol. W.H. Halsti andis jutuajamise möödunud detsembris samal ajal kui NATO juhtkond Brüsselis lõi rusika lauda: Euroopasse seatakse üles 572 uut raketti tasakaalustama N. Liidu relvade ülevõimu!

Kol. W.H. Halsti ütles, et sellega algab võidukihutamine. N. Liit on sel arvamisel, et Euroopas valitseb praegu sõjaline tasakaal.

Lääs on tõdenud, et see pole nii, vaid et N. Liit on kaugele ette jõudnud.

Kui NATO nüüd on otsustanud viia Euroopasse oma Euro-rakette seda edumaad katma, siis N. Liit hakkab omalt poolt püüdma tema poolt arvestatavat tasakaalu. See võidujooks ei lõpe enne kui vibunöör katkeb . . .

Küsimusele, mida see võib tähendada, seletas W.H. Halsti, et ilma ameeriklasi ja nende Marshall-abita oleks Euroopa vaevalt saanud oma jalule II maailmasõja järgsest hävitusest. Vahepeal on hävitamise jõud mitutuhat korda tugevnenud, aga sõjajärgsed ülesehitamise võimalused vähenenud, isegi dollar ei ole enam endine.

Halsti väidab, et uus suursõda Euroopas oleks selle maaosa tsivilisatsiooni ja majandusliku positsiooni häving.

Halsti on algusest peale jälginud ida ja lääne võidujooksu. Ta ütleb siiralt, mida ta sellest praegu mõtleb: pingelõdvendus koosneb vaid ilusatest sõnadest. Kogu selle aja kestel, mil on räägitud Helsingi kokkuleppe vaimust, on võimupoliitiline võitlus jätkunud. N. Liit on laiendanud oma mõjupiirkonda Aasias ja isegi Aafrikas, Etioopiast Angoolani ja Alzheeriast Lõuna-Aafrikani.

Põhja-Atlandi kaitseliit NATO-l on vormilt kaitsepoliitiline iseloom, aga selle taustal on muudki. Seal on märgatud, et N. Liit võib sattuda täbarasse olukorda, kui Hiina jõud on küllalt kasvanud. Kui selleni jõutakse, võidakse eemaldada N. Liidu surve ja parandada Euroopa staatust.

„Kui oleksin venelane, ei saaks ma enam rahulikult magada. Mind piinaks probleem, kuidas võiksin takistada oma maad lääneliitlaste ja suurenemas oleva Hiina ohu ehk sellega kahe rinde vahele sattumast. N. Liit võib üsna varsti sattuda sellise tsentrumriigi positsiooni," seletas kol. Halsti.

Saksamaa oli samas olukorras nii 1914 kui 1939.

Ta katsus end vabastada sellest rünnakuga hõlpsamasse suunda, aga mõlemal korral sattus kahe rinde sõtta.

N. Liit varustab end, et olla õigeks ajaks valmis sooritama võitlust ühest suunast korraga. Tal ei ole tugevust lasta olukorda areneda nii kaugele kui Saksamaaga juhtus. Kui tal tuleks võidelda samaaegselt nii idas kui ka läänes, siis see ülesanne muutuks talle ülejõukäivaks.

N. Liit jälgib murelikult NATO Euro-rakettide toomist Lääne-Euroopasse. N. Liidu ajakirjanik Juri Komissarov kirjutas „Suomen Kuvalehes" artikli selles küsimuses, puudutades rakettide lennuteed üle Skandinaavia ja meenutas eriti soomlasile, et „sellega ühenduses sobib meenutada ka seda, et on olemas teatud kohustusi, millega Soome ja N. Liit on end sidunud 1948. a. sõprus-, koostöö ja vastastikuse abistamise sõjalispoliitilise kokkuleppe kohaselt selleks juhuks, et Soome või N. Liit satuks Soome maa-ala kaudu sõjalise rünnaku aluseks".

Selles olukorras eeldatakse Soome ja N. Liidu omavahelisi konsultatsioone, mille alusel lahendatakse, kas Soome teostab oma jõuga sellise rünnaku tõrjumise või vajab ta selleks N. Liidu abi.

Kol. Halsti annab Kommisarovile tunnustuse ja leiab, et Euro-raketid toovad esile Soome-N. Liidu lepingus esineva vastava punkti ja ohu olemasolu on tõsiasi. N. Liit võib sellise rünnakähvarduse puhul nõuda Soomelt ruumi vastuaktsiooniks juba enne, kui rünnak oleks teostunudki. Millal see moment N. Liidu arvates saabub, kas siis kui sõda on vältimatu või juba siis kui need raketid tuuakse Euroopa mandrile? Või võimalikult juba siis, kui nende valmistamiseks on kokkulepe sõlmitud?

„Kui 250-miljoniline rahvas peab nõu 4,5 miljoni elanikuga riigi julgeoleku küsimustes, siis on päris selge kumma vaatekohad valitsevad," ütles Halsti.

Rahvusvaheline õigus (millele Halsti palju tähendust ei anna) ei ole määritlenud kui kõrgele ulatub iga riigi kohal talle kuuluv õhuruum. Aga kui raketid lendavad 100—150 m kõrgusel ja kui neid läänest üle Rootsi ja Soome saadetakse N. Liidu suunas, siis liiguvad need kahtlematult nende maade õhuruumis. Selle juures ei ole rakettide märklauale oluline, millisest kõrgusest hävitus tuleb.

Raketid tuleb igal juhul kahjutuks teha enne, kui need eesmärgi saavutavad.

Põhiprobleem on, kas Soome suudab kaitsta oma õhuruumi üle lendavate rakettide vastu. Rootslased on oletanud, et lääs võib panna raketid lendama väljaspool erapooletuiks kuulutanud maade õhuruumi, aga kui praeguste rakettidega tahetakse Lääne-Euroopast tabada Murmanskit või Moskvat, siis ei saa raketid teha neutraalsete riikide ümbe kurveid. Ja millal ongi sõdiv suurriik olnud nii peenetundeline väiksemate maade suhtes, olgu see nii erapooletu kui tahes!

Helsingi on just nüüd saanud õhutõrjerakette N. Liidust. Kas Soome võiks nende abil ise kujundada õhutõrjevõrgu, mis võimaldaks tõrjuda üle Soome tulistatavaid rakette?

Uued õhutõrjeraketid ulatavad ehk paarikümne km kaugusele. Soome on 1200 km pikk ja sadu km lai. Mõjuka õhutõrje loomine on Soomele majanduslikult ülejõuline ülesanne.

(Järgneb)

Raadiovaidlus Viinis Stalini ümber

STOKHOLM — Enne jõule toimus Viini raadios vaidlus nn. Club 2 raames Stalini üle tema saja-aastase sünnipäevaga ühenduses. Raadio „kaebemüürile" helistasid paljud inimesed, kes olid negatiivsed saate suhtes.

Stalini ohvrite sugulased nutsid telefonis. Kommunistliku ajalehe „Volksstimme" toimetaja Eva Priester katsus Stalini roimi õigustada ega olnud nõus Stalinit massimõrvariks nimetama.

Club 2 vaidluselt lahkus ajaleht „Kurieri" toimetaja Wolfgang Broer, kes põhjendas oma lahkumist ajalehes:

„Ma ei kannatanud enam välja, kuulata Stalini massimõrvade õigustamist, millega solvati nende massimõrvade ohvreid. Stalini üle võib vaielda ainult siis, kui sel vaidlusel on moraalne alus ja vaidlejatele on selge, et Stalin on roimar. Aga vaidluses katsuti õigustada Stalini massimõrvu N. Liidu sisemise ja välise ohuga. Stalinil polevat olnud mõrvamise sihte."

VALVEARST NÄDALALÕPUL

2. ja 3. veebr. dr. R. Pahapill, tel. 921-7777.

9. ja 10. veebr. dr. T. Kuutan, tel. 751-6141.

Teateid Hamiltonist

Hamiltoni Eesti Seltsi peakoosolekul valitud uus juhatus jagas ametid järgmiselt:

Esimees — Olav Sepp, abiesimehed — Hanno Bohl ja Toomas Eichenbaum. Laekur — Maks Pertens, abilaekur ja varahoidja — Arnold Pille. Sekretär — Leo Saar, abisekretär — Hilja Maripu.

Esindajateks Eesti Liit Kanadas — Olev Sepp, Hilja Maripu, Leida Normet, Tõnu Tõsine, Toomas Eichenbaum ja Ludvig Wahtras.

Esindajateks Muticultural Center'i — Toomas Eichenbaum, Hanno Bohl ja Hilja Maripu.

Esindajateks Eesti Kirjastus Kanadas — Tõnu Tõsine ja Ludvig Wahtras.

H.E.S. Stipendiumi komisjoni: Olav Sepp, Hanno Bohl ja Jaan Pallop.

Seltsi esindajatest kuuluvad Seedrioru juhatusse Ferdinand Koger ja Hillar Amolins. Seedrioru auliikmeteks on seltsi liikmed Edgar Kink ja Heino Paluveer. Revisjoni komisjoni Edgar Kink ja Albert Lepson.

Seltsi 1979. a. liikmemaksuks määrati $5.00 abielupaarilt ja $3.00 üksikliikmelt.

Liikmemaks tuleb tasuda hiljemalt 31. märtsil 1980, millal lõpeb 1979. tegevusaasta. Liikmemaksu võtavad vastu kõik juhatuse liikmed.

Eesti Vabariigi 62. aastapäeva tähistamine toimub ühiselt E. Ev. Luteriusu kogudusega 24. veebruaril kirikus, 18. Victoria Ave. S. Hamilton.

1. E.V. aastapäeva jumalateenistus kell 11 hommikul. Jutlus — õp. Tõnis Nõmmik, H.E.S. Segakoor — Olaf Kopvillemi juhatusel.

2. Kohe peale jumalateenistust samas kirikus aktus. Vabadussõja veteranide austamine. Stipendiumite üleandmine. Aktusekõne — Laas Leivat Torontost. Langenute mälestamine ja Hamiltoni Helletajad.

H.E.S. JUHATUS

KÕIKIDEKS
KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO. Ltd.
"INSURANCE"
1482 Bathurst St., 4 kord
(Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja
653-7816

ILMAR HEINSOO
INSURANCE
Eesti Majas
958 Broadview Avenue, ruum 202,
Toronto, Ontario M4K 2R6
Telefon 461-0764

H. KIRIK
Insurance
Agency
KINDLUSTUSED
23 WESTMORE Dr., Suite 200
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

dutseerijad ja nad aitaksid meil säästa raha kui nad elimineerivad selle korruptsiooni, mis on praeguse õlihinna üheks elemendiks."

Selline naiivsus poliitilistes küsimustes ei vaja kindlasti enam kommentaare.

AMI

Venelased lämmatavad rahvustunde Eestis

Ühendriikide ajaleht Eesti vabadusvõitlejatest ja koolinoorte demonstratsioonist jõuluõhtul Tartus

Ameerika Ühendriikides ilmuv päevaleht „The Christian Science Monitor" avaldas oma 16. jaanuari numbris pooleleheküljelise, kaardi ning Tallinna fotoga varustatud artikli, mille autoriks on ajalehe Moskva kaastööline David K. Willis. Artiklis kirjutatakse:

Kolm uut näidet vähemusrahva tõrksusest Nõukogude Liidus on tulnud esile — seekord Eesti vabariigis Baltikumis.

I. On just saanud teatavaks, et mitusada eestlast, paljud neist keskkoolide õpilased, organiseerisid jõuluõhtul harukordse avaliku demonstratsiooni Tartu ülikoolilinnas. Nad süütasid küünlad, laulsid eesti rahvuslikke laule ja nõudsid iseseisvust.

II. Juhtivaid eesti dissidente Mart Niklus, ütles et ta vabastati oma õpetaja kohalt ja nüüd on andnud sisse sooviavalduse Rootsi emigreerumiseks.

III. Eesti teadlane Jüri Kukk ütles, et ta lahkus kommunistlikust parteist pärast 12 aastat liikmeks olemist. Ka tema on lastud lahti Tartu Ülikoolis õppejõu kohalt ja mõtleb emigreeruda.

Need kolm näidet on järeldused möödunud sügisel avaldatud „Balti deklaratsioonile" allakirjutamisest.

Selles nõuti Baltikumile iseseisvust ja avalikku N. Liidu-Saksmaa vahelise 1939. a. kokkuleppe salajase klausli tühistamist.

Neist 45-st allakirjutanuist olid neli eestlased. On kuuldusi, et kõik neli, kaasaarvatud M. Niklus, on nüüd tagakiusatud ametivõimude poolt. Need on Erik Udam (vabastati inseneri kohalt), Enn Tarto (vabastati küttekeskuse jaamast) ja Endel Ratas (keda on ähvardatud automehaaniku kohalt lahti lasta).

See rahvuslik demonstratsioon järgnes jõuluõhtusele jumalateenistusele luteriusu Peetri kirikus Tartus, mille 90.000 elanikust iga neljas on üliõpilane, ja mis asub umbes 160 km kaugusel Eesti pealinnast Tallinnast. Eesti rahvaarv on praegu 1,5 miljonit.

On andmeid, et vähemalt 400 inimest sellest kogudusest kogunesid kiriku kalmistule Julius Kuperjanovi, eesti sõjakangelase monumendi juurde, kes sai sõjas surma 1919 võideldes Eesti vabaduse eest venelaste vastu.

See vabadus kestis kuni venelased okupeerisid Eesti jälle 1940. aastal pärast Molotov-Ribbentropi kokkuleppe sõlmimist.

Selline austusavaldus on toimunud igal jõuluõhtul, kuid tavaliselt väheste osavõtul. Teatud allikaist on teada, et viimase demonstratsiooni põhjustas sõna „Balti deklaratsioon", mis anti edasi lääne raadiojaamadest, kaasaarvatud Ameerika Hääl.

Rahvahulk, keda jälgis umbes samaarvuline pealtvaatajate hulk, süütas küünlad ja asetas need monumendile. Ühes 10-minutilises kõnes üks noormees esitas nõude Eestile iseseisvuse saamiseks.

Hüüdes rahvuslikke hüüdlauseid, umbes 40 keskkooli õpilast jalutasid Tartu linnaväljakule, mis asub 1,5 miili kaugusel. Teised õpilased hüüdsid neile tervitusi oma akendest, mis olid teekonna kõrval.

Politsei ei seganud end asjasse enne, kui raekoja väljakule jõudes, kus üks demonstreerija seisis fontääni serval ja pidas lühikese kõne.

Siis saabus kohale bussitäis politseinikke ja neli või viis üliõpilast arreteeriti.

Nad vabastati mõni tund hiljem. Andmete põhjal ei tehtud muid arreteerimisi.

„Paljud poisid leidsid, et nad ei teadnud rahvuslike laulude sõnu", öeldi ühest allikast. „Nad tegid endale kohustuseks need pähe õppida 24. veebruariks, mil eestlased pühitsevad oma vabadust mille nad võitsid 1919."

Väiksem grupp kogunes samal ööl teise kiriku juurde. Mõned inimesed tulid Peetri kiriku juurde jälle uueaasta öösel, kuid ei laulnud laule ega hüüdnud lööklauseid.

M. Niklus ütles, et ta lasti lahti Tartu võõrkeelte õhtukoolis 13. nov. 1979. Ta oli töötanud seal 12 aastat, õpetades inglise, prantsuse ja saksa keeli. Ta ütles, et ta raskused algasid momendist, kui ta kirjutas alla „Balti deklaratsioonile" 23. augustil.

Tema klassid redutseeriti miinimumini. Ta pakkus end õpilastele tasuta õpetajaks, kuid ta vabastati kuna ta eksivat süstemaatiliselt töödistsipliini vastu. Ta pöördus Tartu linnakohtu poole uuesti töökohale tagasi määramiseks, kuid otsus 30. nov. oli tema kahjuks. Ta pöördus Eesti Ülemkohtu poole, kes 29. dets. kinnitas alamkohtu poolt tehtud otsuse. Ta kinnitab nüüd, et ta soovib emigreeruda Rootsi. „Ma ei soovi lahkuda," ütles ta ühele intervjueerijale, „kuid küsimuses on emigratsioon või uus vanglakaristus".

ESTO-80 teatrietendused

KANADA EESTI TEATER

Heisvald Iiepuu „Kohtumine vanas majas", mis sai ESTO-80 näidendivõistlusel esimese auhinna. Näidendil on nii rahvusliku, kui ka klassikalise draama väärtus.

Näidendi lavastab Rein Andre ja lavakujundus Artur Mihkelsoo. Osalised: Rein Andre, Rein Andre Jr., Valve Andre, Toomas Klamas, Paul Kristal, Tamara Norheim, Rita Sui, Rein Tammisto, Ernst Vähi ja teised.

Etendused pühapäeval 6. juulil kell 19 ja esmaspäeval, 7. juulil kell 15.

LAKEWOODI EESTI TEATER

Lembit Kooritsa muusikal „Emajõel", mis pakub hoogsat muusikat, laulu ja tantsu. Muusikali lavastab Leida Lepik, muusikajuht Lembit Koorits ning osalised: Tenno Andra, Krista Altok, Peet Jürgenstein, Aime Martinson Andra, Guido Möhelman, Knut Möhelman, Laine Lya Pals, Ralf Sams, Harry Verder ja teised.

Etendused reedel, 11. juulil kell 15 ja kell 19.

STOKHOLMI EESTI TEATER

Arvo Mägi „Agamemnoni kojutulek". Probleem on igavene, lahendus aga arvomägilik, s.t. põnev ja humoorikas. Lavastab Lensi Römmer, lavakujundus Nils Moritz ja osalised: Edmar Kuus, Väino Konga, Kati Mets, Heljo Mängel-Sundsvik, Lea Trepp, Uno Tõnissoo, Ants Vaikla, Leena Õun ja teised.

Etendused teisipäeval, 8. juulil kell 15 ja 19.

PINNA STUUDIO

Ilmar Külveti „Sild üle mere" mille esiklavastus kujunes tähelepanu pälvivaks teatrisündmuseks.

Lavastab Boris Peensaar, lavakujundus Nils Moritz ja osalised: Peedu Järve, Siiri Kriisa-Arras, Jüri Nerep, Boris Peensaar, Aleksander Piht, Signe Pinna, Anne Pärtma, Jussi Romot ja Roman Väli.

Etendused kolmapäeval, 9. juulil kell 19 ja neljapäeval kell 14.30.

STOKHOLMI EESTI ALGKOOLI TEATER

Ao Vaksi „Tuttu Kuldjalg" hoogne ja huvitav lastenäidend autori lavastusel. Tantsud ja liikumine Anne-Mari Asker, lavakujundus Roman Väli, muusika Viljar Naerisilt, kostüümid Õilme Vaksilt ja tehnilised heliefektid Lembit Vaksilt. Tegelasi on õige mitu tosinat Stokholmi Eesti Algkooli õpilaste perest.

Etendus toimub teisipäeval, 8. juulil kell 15 Bohusgatani koolimajas, Skanstulli allmaaraudtee peatuse lähedal.

PILETITE EELMÜÜK

Linnateatri saalis on veidi üle 800 koha, see tähendab, et vaid iga kolmas ESTO külastaja võib arvestada mõnele etendusele pääsemisega, seepärast soovitatakse juba varakult piletid tellida eelmüügilt.

Kuna piletid ja kohad on numerdatud, saavad eelmüügilt ostjad paremaid kohti varuda. Ka saavad eelmüügilt ostjad teatri rinnamärgi tasuta.

Tartu majad vajuvad

Seoses Narva veehoidla rajamisega läks Emajõe veetase alla ja kadusid kevaditi nii tavalised üleujutused Tartus. Kuid põhjavee alanemine tõi kaasa hoopis uued probleemid: hooned linnas hakkasid vajuma.

Ülikooli peahoone seinad pragunesid märgatavalt. Võeti ette vundamendi tugevdamise töid ja esialgu on vajumine peatatud.

Ohtlikus olukorras on aga maja, kus asus varem Kivisillaapteek ja kus elas kunagi Barclay de Tolly. See ehitus on vajunud üsna viltu ja seda toestatakse kahe terastalaga vastu naabermaja seina, et viltuvajumist takistada.

EPL/JL

⊕ Rootsis elunev Alex Miilits, pärit Pankjavitsast, esines Stokholmi linna raamatukogu kirjandusõhtul Kultuurhoones. Rootsi kirjanike kõrval esines ta kavas viimasena. Ta jutustas oma lapsepõlvest Eestis ja luges kaks katket oma rootsikeelsest äsjailmunud raamatust. Ta sai publiku poolt sooja vastuvõtu osaliseks.

Kinkige sünnipäevaks
„VABA EESTLANE"

All Languages Service
ALS
NOTARIAALSED TÕLKED
JA TÕLKIMINE ROHKEM KUI 70 KEELDE
361-0303
SUITE 1105, 67 YONGE STREET, TORONTO, ONT. M5E 1J8

Toronto Eesti Ühispank
Laenud soodsatel tingimustel kaasmaalastele
Ühenduses on jõud

HÜPOTEEKLAENUD	lahtised	13,5% aastas
	kinnised 3 a.	13%
PERSONAALLAENUD	lahtised	14.7%

Personaallaenud on laenuvõtja surma või jäädava töövõimetuse puhul kindlustatud $10,000 ulatuses vastavalt kindlustustingimustele.

Ka „Estonia" orkestril oli oma naisrühm, kes laulis aastapäevapeol meeleolulisi laule orkestri saatel. Pärast laulmist andis orkestri esimees H. Kasenurm igale lauljale üle tänutäheks nelgiõie. Pildil hetk lillede andmisest Linda Järvatile, temast paremale Helle-Mai Jõgi ja paremal Linda Kook. Foto: Vaba Eestlane

Kabulis soomlase silmadega

HELSINGI — „Poole tunni kestel laskus Kabuli lennuväljale kaks Nõukogude Liidu Aeroflot reaktiivlennukit, mille küljel oli lugeda „Ametlik olümpiasõiduk", aga lennukid ei tulnud lennujaama ette, vaid sõitsid kõrvalisemale rajale oma koormat maha laadima", rääkis Afganistanist Helsingisse jõudnud „Helsingin Sanomat" toimetaja Pentti Suominen.

Ta ütles ka, et lääneriikide diplomaatide väidet, et paljud Afganistani armee vormi kandvad sõdurid ja Afganistani sõjaväe helikopterite lendurid olid tegelikult nõukogude sõdurid, oli raske tõendada.

Kuid igas tähtsamas ehituses oli nõukogude sõdureid või miilitsaid, kuigi väljaspool seisis valvepostil afganistani sõdureid.

Kui soomlasest fotograaf pildistas Pule Zharkin'i vanglat, tuli kohale nõukogude miilits, kes „käsutas väljaspool olevad afganistani sõdurid rivisse" ja andis soome toimetajale ja fotograafile tugeva „seljasauna", nagu moskva liikluspolitsei teeb sel puhul, kui keegi juhtub pildistama keelatud kohas.

Samas näis paljastuvat, et vähemalt mitte kõik afganistanlasist ei näinud aru saavat, mida nõukogude üksuste saabumine võiks tähendada.

Nad ei ole õppinud sellist distsipliini ja korda, mida nõukogude miilitsaohvitser neilt ootab.

Nüüd nad ehk enam ei hakka rääkima välismaalastega.

Kabuli diplomaatilises keskkonnas teati kõnelda, et nõukogude väeosad kannatavad ilmselt majanduslike raskusi. Pärast kaht nädalat Afganistani kõrgeil mägestikus telkides olemist, on punaarmeelased palunud toitu tsiviilisikuilt. Kuid Kabuli juurvilja ja lihaturul oli vähemalt esimesel nädalal külaldaselt toiduaineid.

Pole sellest küllalt, kui isamaad armastatakse, vaid oma armastuse peab oskama ja suutma ka teoks muuta, sest armastus on tegu.

A.H. Tammsaare

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

Maksab Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
Aastas	$35.—	$38.—
Poolaastas	$19.50	$21.—
Veerandaastas	$10.50	$11.—

KIRIPOSTIGA

Kanadas:		USA-s:
Aastas	$56.—	$61.—
Poolaastas	$30.50	$32.50
Veerandaastas	$16.—	$17.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse:
Aastas $72.—, poolaastas $36.—, veerandaastas $19.—

Aadressi muudatus 50 centi. Üksiknumbri hind 45 centi.

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont.
M6J 3M7

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates „.........." ....
.... 19 .... Tellimise katteks lisan $ .... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).
Nimi ....
Aadress ....

OOTAMATULT LAHKUNUD MEIE ARMAST

NADJA NEUBERT'i

neiuna Tamm
sündinud Viljandis, surnud Torontos

mälestavad sügavas leinas

ABIKAASA
POEG abikaasa ja pisitütrega
ÕDE Eestis
ÕDE Torontos

ARMAST ABIKAASAT, ISA, VENDA JA LELLE

ILMAR SADAM'at

sündinud 28. mail 1920 Koostal, Tartumaal
surnud 24. jaanuaril 1980 Larder Lake'is, Ont.

mälestavad kurbuses

abikaasa IDA
poeg OLEV
vend OLEV Eestis
vennapoeg ILMAR abikaasaga Eestis
vennanaine VALENTIINA Eestis

KANNATUSRIKKA HAIGUSE TAGAJÄRJEL LAHKUS MEIE ARMAS EMA, VANAEMA JA VANAVANAEMA

MARIA KALLAS

Neiuna Keert
Sündinud 24. detsembril 1892 Saaremaal Ariste külas
Surnud 27. jaanuaril 1980 Saaremaal Tumala külas

Mälestavad leinas

tütar OLGA KOEL abikaasa JULIUSEGA, tütre JUTAGA, poja HEINO ja tema perekonnaga, tütre SIRJE ja tema perekonnaga

Puhka rahus kodumaa mullas!

ARMAST KODUMAAL LAHKUNUD

ALIIDE TRÄSS'i

sündinud 1889
surnud 1980

mälestavad leinas

ADELE BRUNHOF
ENE ja MICHAEL CHIPPENDALE
ERNA ja RICHARD HÄRM
PAULA ja AUGUST RAE
OLEV TRÄSS perega
REINO TRÄSS
SUGULASED kodumaal

LAHKUNUD VILISTLAST

LOUIS ORAV'at

sündinud 6. märtsil 1910
surnud 20. novembril 1979 Turramurra's, Austraalias

mälestab sügavas leinas

korporatsioon ROTALIA

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsiooniliseks kujunenud

MATUSEMAJA

Matusemaja on üle 115. aast. teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega. Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimiseruumi.

Väärikas teenimine

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOMES LTD.
T. L. MORRISON — Funeral Director
467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5
Telefon 924-1408

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS
362 Danforth Ave.
Toronto, Ont.
M4K 1N8
Tel. 466-1951 või 466-1502
Värsked ja esmaklassilised lilled igaks sündmuseks.
Kunstkäsitöid kinkideks: ehted, merevaik, nahktööd, puunikerdused, keraamika.
Räägitakse eesti, läti ja inglise keelt.

EESTI SIHTKAPITAL KANADAS
Annetused ja testamendipärandused on tulumaksuvabad.
Annetaja soovid täidetakse.
958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

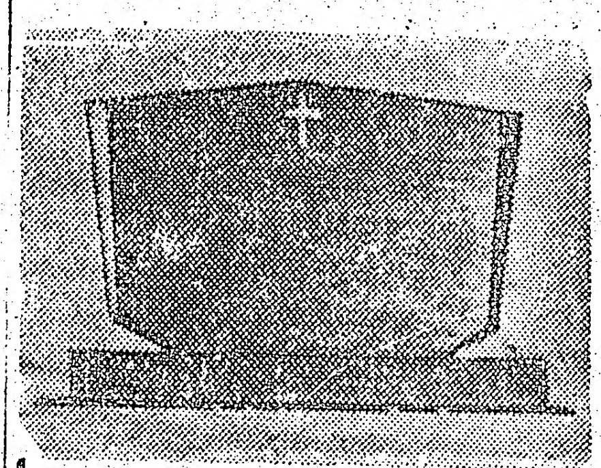

HAUAKIVID
Eesti ettevõte
YONGE MEMORIALS LTD.
2044 Yonge St., Toronto, Ont. M4S 1Z9
(Davisville & Eglintoni vahel)
487-2147, õhtuti 447-1206
Nigul Virro

Vabariigi aastapäeva tähistamine Floridas

Lõuna-Florida Koguduses tähistatakse Eesti Vabariigi 62. aastapäeva jumalateenistusega 17. veebruaril, kell 3 päeval, Christ Lutheran Churchis, 1955 E. Oakland Park Blvd. Ft. Lauderdales. Teenivad õpetajad Elmar Pähn ja Rudolf Reinaru. Orelil E. Allik. Solistid, laululehed. Pärast jumalateenistust toimub koosviibimine suures seltskondlikus ruumis kaetud kohvilauas.

Trudeau: Olümpiamängude boikoteerimine ebaefektiivne

Liberaalide partei juht Pierre Trudeau käsitas Torontos peetud valimiskõnes möödunud teisipäeval välispoliitilisi küsimusi. Ta muutis olümpiamängude boikoteerimise suhtes oma seniseid seisukohti ja mainis, et ta ei ole põhiliselt mängude boikoteerimise vastu kui boikotiga ühinevad koos Ühendriikide ja Kanadaga ka teised lääneriigid. Trudeau kritiseeris Joe Clarki välispoliitikat, tuues esile tema lubadust Kanada saatkonna üleviimiseks Tel Avivist Jeruusalemma ning naeruvääristas Clarki valitsust, kes muutvat tihti oma välispoliitilist suunda ning keelduvat koos töötamast Kanada liitlastega maailma probleemide lahendamiseks. Trudeau arvates ei teeni olümpiamängude boikoteerimine kanadalaste poolt oma eesmärki, kuna selle sammu tulemusena ei too venelased Afganistanist välja ühtegi oma sõdurit.

Märt Raud

IN MEMORIAM

Eesti kooli- ja haridustegelane, ajakirjanik ja kirjanik Märt Raud uinus 11. jaan. oma kodus Solnas, Stokholmi lähedal. Ta lootis alati, et jõuaks 100-aastaseks elada, aga ainult vähe oli minna eesmärgi saavutamiseni.

See sajandi pikkune elu on olnud vaheldusrikas ja tegevusrohke. Ta sündis 6. nov. 1881. a. Kavildas, Tartumaal popsipere üheksanda lapsena. Hariduse poole püüdliku noorena ta lõpetas möödunud sajandi lõpul Tartu Õpetajate Seminari, mille lõpetamise järel alustas 1901. a. tööd kooliõpetajana. Kuid juba noorena omaseks saanud huvi kirjutamise vastu, viis ta 1908. a. „Postimehe" toimetusse.

Oma töö kõrval täiendas ta end Tartus prof. Rostovistlevi eraülikoolis, uuris Pärnumaa tsaariaegsete rahvakoolide, põllutööliste küsimusi ja eesti rahva armuelu probleeme. Oli I maailmasõjas ja Eesti Vabadussõjas sõjatsensuuri ametis.

Eesti iseseisvumisel rakendati ta 1919. a. haridustegelasena Pärnu Maakoolivalitsuse juhatajaks. Sealt 1922. a. Viljandisse koolinõunikuks. 1934. a. Pärnumaa kooliinspektoriks ja sealt Eesti vabariigi haridusnõunikuks, milline ametikoht hiljem nimetati koolide peainspektoriks. Sellel kohal töötas ta kuni Eesti iseseisvuse hävitamiseni.

Oma töö kõrval jäi ta aktiivseks kirjameheks, kelle ainevald oli kooliõpetajalikult avar. 1926. a. ilmus usuline-pedagoogiline teos „Usk ja kasvatus", siis „Teid ja võimalusi usuõpetuse elustamiseks", koos praost A. Arumäega „Usuõpetus algkooli vanematele klassidele". Nende kasvatuslike teoste kõrval uuris ta kindral Laidoneri genealoogiat ja kirjutas monograafia „Konstantin Päts" (1939).

Jõudes põgenikuvooluga Rootsi jätkas ta kirjamehe kutsumist kahes zhanris. Tõnis Migagu pesudonüümi all ilmusid põnevusromaanid „Punane hunt" (1951), „Ülekohus ei seisa koti's' (1964), „Joosep ja Potivari naine" (1969), „Keset kärestikku" (1970), „Nigul Eitea uperpallid" ja „Risti ja rästi" (1971). Siia võiks lisada ka „Vaba Eestlases" ilmunud jutustuse „Meie mehed kui metsapullid" (1978); viimase juures oli siiski abiliseks ta tütar Mai.

Teises zhanris ilmusid Märt Raua nime all uurimused „Kaks suurt" (1953), „Eesti perekond aegade voolus" (1961), „Eesti kool aegade voolus" I ja II (1965) ja selle kolmas osa „Alasi ja vasarate vahel" (1966). Neile lisaks üks parimaid memuaarteoseid eesti kirjanduses „Sulg ja raamat" (1962). Veel mõni aasta tagasi ilmus temalt uus raamat „Riigiehitaja Konstantin Päts" (1977). Tema eesti koolilugu vaatlevad teosed on põhjapanevad eesti kooliõpetaja kutsumuse hinnangul ja koha määritlemisel eesti kultuuriloos.

Olles ise kooliõpetaja ja hiljem Eesti hariduselu organiseerija ja juhataja, oli tema osa Eesti koolielus paarikümne aasta jooksul märgatavalt tähendusrikas. Paguluses on ta eesti keele juurde kutsunud lugejaskonna oma põneva sisuga ja elavalt kirjutatud raamatutega.

Kuulutamine
„VABA EESTLASES"
täidab oma eesmärgi!

Neljas juubeliaasta muusikaõhtu

Toronto Eesti Baptisti kogudus alustas oma möödunud aastase juubeli puhul vaimulike muusikaõhtutega, millest neljas toimus möödunud pühapäeval. Seekordne õhtu oli sopran Marika Krabi ja tema onu Peter Hanslepa lauluõhtu, keda klaveril saatis C. Kipper.

Sopran Marika Krabi on torontolasile ammune tuttav, kes on esinenud T.E.B. koguduse jumalateenistusil solistina ja lisaks laulab veel koguduse noorte- ja segakooris. Ta õpib praegu laulmist Megan Rutledge'i juures Toronto Kuninglikus Konservatooriumis. Tema õpingud on olnud edukad ja neid on hinnatud hõbemedalitega ja stipendiumitega. Seekordne muusikaõhtu näitas ta võimeid iseseisva kontserdi osalisena ja jättis temast noore, veel õppiva, kuid siiski võimeka lauljana mitmekülgse pildi.

Teine laulja, bariton Peter Hanslep on ka varem õppinud Toronto konservatooriumis. Omas Ühendriikides muusikaõpetaja kutse ja täiendas end laulu alal M. Falli juures. On praegu muusikaõpetajaks Minneapolises. Seega külaline koguduse vaimuliku kontserdil.

Kordamööda ja koos duette lauldes esitasid nad ulatusliku kava vaimulikust laululoomingust. Vaimulik muusika on programmiline, kas evangeelne või riituslik ja see nõuab lauljailt veendumust sisu läkituse väljendamisel. Usuline tunnetus võib olla rõõmuväljendus vahekorrast Jumalaga ja sellest teistele kuulutamine või on see tänulaul. Neid mõlemaid laululiike esitasid nad tõelise veendumusega, mida kuulajadki selliselt tõdesid.

P. Hanslep alustas Malotte lauluga „Meie Isa palve", milles ta juba esimesena oma hääle sügavust ja ulatust suutis väljendada ja mida mõne hilisema laulu puhul polnudki võimalik korrata. Ta Marksi, O'Hara, Blissi, Newtoni ja vana viis näitasid ta baritoni suutlikkust. Mõne puhul oli sissemängitud saade moodsalt rütmikas.

M. Krabi alustas kahe Händeli lauluga, jätkas Caney, Harrise, Burgessi ja Petersoni lauludega, kuna duetina esitati Cronche, Gaitheri ja Andrewsi laulud. Klassikaline selgus muutus lähedasemaks ja soojemaks vahekorraks Jumalaga järgnevais lauludes, kuni Jumalalt saadud palvevastus tingis tänutunde piiritus armutunnetuses.

Neljas juubeli-aasta muusikaõhtu oli sisukas ja hea õhtu vaimuliku muusika osadust igatsejaile ning vastuvõitjaile. Kahe noore laulja hea häälematerjal vormis tundlikult väljendusrohkeks vaimulikkude laulude evangeelse sõnumi, mida Charles Kipper oskuslikult klaveril saatis.

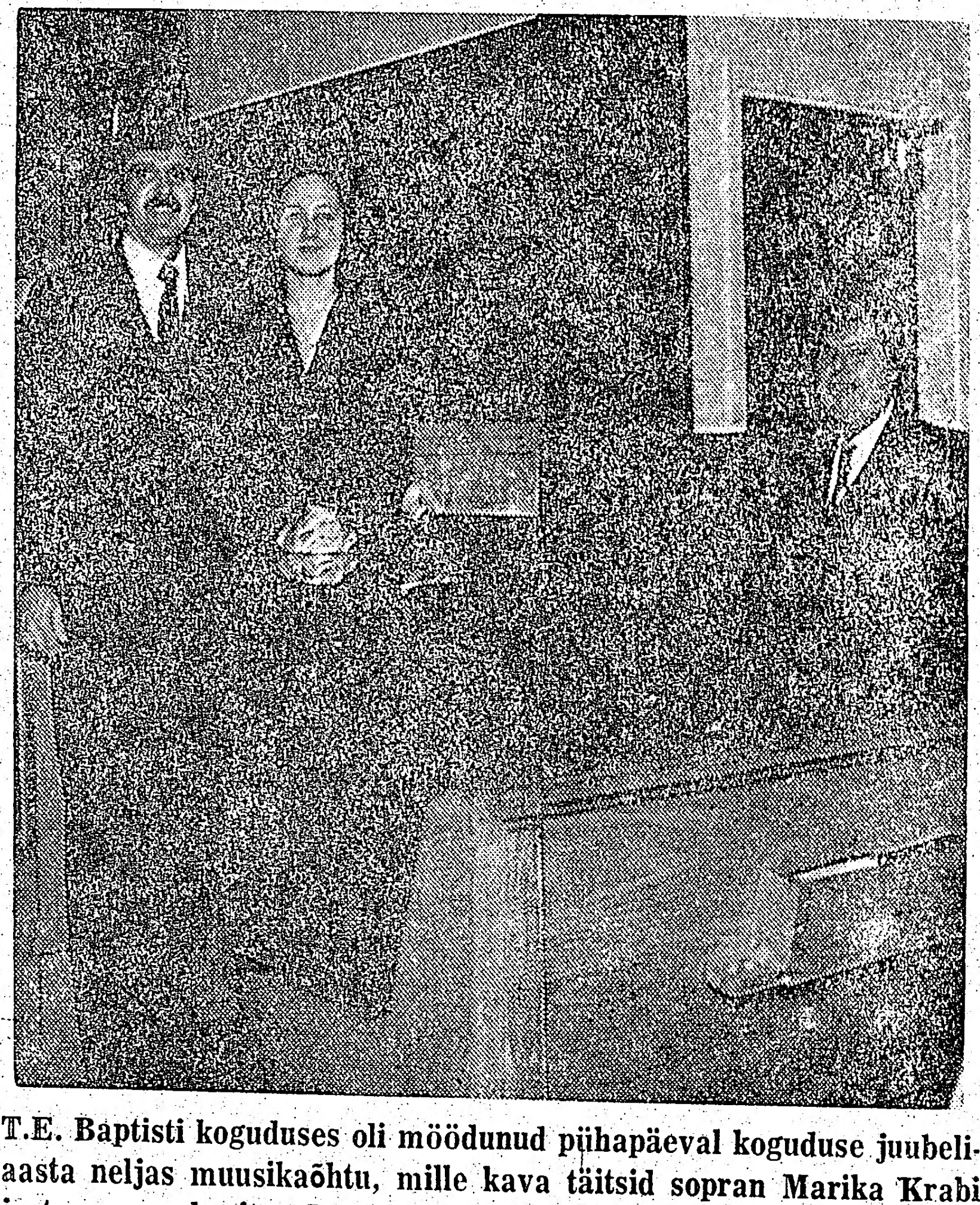

T.E. Baptisti koguduses oli möödunud pühapäeval koguduse juubeliaasta neljas muusikaõhtu, mille kava täitsid sopran Marika Krabi ja tema onu bariton Peter Hanslep. Saatjaks klaveril Charles Kipper.

Foto: Ilme Lillevars

Kaks miljonit surmaohus

KAMPALA — Uganda ametivõimud kinnitavad, et kaks miljonit inimest surevad kahe järgmise kuu jooksul nälga ja haigustesse, kui riik ei saa abi internatsionaalseilt organisatsioonidelt. President Godfrey Ninaisa ütles, et praegune rahvusvaheline abi ei suuda kõiki vajadusi täita.

Tänuavaldus

Toronto Eesti Võitlejate Ühingu juhatus tänab kunstnikke A. Vommi, J. Saarniitu, E. Rubergi ja R. Sõrra aastapäeva loteriile annetatud maalide eest.

Südamlik tänu Kungla rahvatantsijatele, ksv. M. Niinveele ja kõigile teistele, kes annetustega loteriile ja osavõtmisega aastapäeva peost aitasid selle heaks kordaminekuks.

TORONTO VÕITLEJATE
ÜHINGU JUHATUS

EESTLASED [illegible]

● Saksamaal olev Liebigi kirjastusel (Köln-Rodenkirchen) on ilmunud Erik Thompsoni rikkalikult illustreeritud pilditeos „Reval/Tallinn. Porträt einer Ostseestadt", mille suurus on 110 lk. Teose lähenemine ainele on ennekõike ajalooline, mille puhul rõhk lasub vanemal ajalool, kuid ulatub 1945. aastani.

● Rootsi ajalehes „Dagens Nyheter" ilmus Umeå ülikooli majandusteaduse professor Tõnu Puu kirjutus, et Rootsi professorite madalad palgad ohustavad teaduslikku tööd ja uurimist Rootsis. Prof. Puu on arvestanud välja professorite reaalpalga pärast tulumaksu. See on Rootsis madalam kui mujal, maha arvatud Itaalia ja Iiri.

Balti naiste loenguõhtu

Pühapäeval, 13. jaanuaril toimus Läti majas Balti Naiste õhtu, millest kolmest balti rahvusest viiekümne inimese ümber osa võttis. Õhtu kavas oli dr. R. Toi loeng koraalilaulust eesti kirikus. Teiseks lätlane kõneles vanadest usulistest kommetest läti rahvausus, mis on mõneti sarnane eesti taarausule. Neil on selles osas teatud aktiivsus Torontos, kus on koguni oma pühamu. Leedulased esitasid filmi kunstnikupaarist Tamasaitusest, kuhu oli põimitud leedu kombeid, muistendeid ja rahvatantsu kui etnograafilist ainest, mis väljendub kunstnikepaari vaipades ja maalides.

Kanada Kunstiakadeemia 100-aastane

OTTAWA — Royal Canadian Academy of Arts tähistab tänavu oma 100. aastapäeva. Sel puhul annab Kanada postivalitsus välja neljast margist koosneva kunstiseeria. Neist on 2 17-cendilised ja 2 35-cendilised. Kõigil neljal margil on nende akadeemia liikmete tööd, kelle looming moodustab osa National Gallery kogudest. Postmarkidele on valitud Lucius O'Brieni maal „Sunrise on the Saquenay", R. Harrise „A meeting of the School Trustees", T. Fulleri „Parlament Building" ja Louis-Philippe Herberti skulptuur „Inspiration".

17-cendilisi trükitakse 24 miljonit ja 25-cendilisi 10,5 miljonit Ashton Potter trükikojas Torontos. Suurus 36 x 30 mm horisontaalses asendis.

Tõnu Tõsine EV aastapäeva aktuse kõnelejaks

Eestlaste rahvuslik suurpäev peetakse jälle Toronto Ülikooli Convocation Hall'is

Teisipäeva õhtul toimus Eesti Majas Toronto Eesti Seltsi kokkukutsel eesti organisatsioonide koosolek, mis jätkas ühe eelmise Eesti Vabariigi 62. aastapäeva organiseeriva koosoleku seisukohtade täpsustamist. Koosolekust võttis osa Eesti Vabariigi aupeakonsul I. Heinsoo, EKN esimees U. Petersoo, T.E.V.Ü.L. esimees K. Tori, T.E.V.Ü. esimees H. Kivi, Eesti Sihtasutus Eesti Päevad esimees T. Tõsine, „Estonia" orkestri ja T.E. Segakoori juhataja U. Kook, „Estonia" orkestri esimees H. Kasenurm, T.E. Segakoori esimees V. Rein, „Rajaleidjate lipkonna" esindajad, ajalehtede esindajad ja T.E.S. juhatusliikmed.

Koosoleku avas T.E.S. esimees V. Poolsaar, kes andis seletust eelmise koosoleku otsuste täitmise üle. Nii selgus, et loodetud St. Lawrence Collegiate saali siiski ei olnud soovitud ajal võimalik saada ja eelolev tänavune aktus toimub jälle eelmistest aastatest tuttavas Toronto Ülikooli Convocation Hall'is, kuigi eesti koorid on veidi õnnetud selle halva akustika üle.

Edasi V. Poolsaar seletas, et kõik kõne all olnud kavas rakendatavad koorid ja üksikisikud on andnud oma nõusoleku ja aktus toimub eelmistest aastatest kindlaks kujunenud välisvormis, kuna see sõnalis-muusikaline põimik on olnud vaheldusrikas.

Seegi kord avatakse pidulik sündmus „Estonia" orkestri avamänguga. Sellele järgneb lippude sissetoomine ja Kanada hümn. Enne palvust, mille peab õp. A. Taul, on lühem vaimulik meditasioon orelil, mille esitab Jaak Kivik, kes on õhtul ka teadustajaks. Pärast palvet Peetri koguduse noortekoor „Lootus" Rosemarie Lindau juhatusel laulab J. Aaviku „Õnnista meid".

TÕNU TÕSINE

Langenute mälestamise tseremoonias on väike muudatus, vanade sõjasangarite soovitusel on see ülesanne antud nooremaile ja T.E.V.Ü. juhatus leidis, et seda teeb ühingu esimees H. Kivi, milline tava jääkski tulevikus selle ametikoha pidaja ülesandeks.

Mälestamise järel laulavad T.E. Segakoori ja „Lootuse" kooride naislauljad mälestuseks „Muru kasvab mulla peale..."

Tervituse väliskülalistele ja eestlastele Kanadas ütleb Eesti Vabariigi aupeakonsul I. Heinsoo, mille järel J. Kivik esitab orelil oma rahvusliku kompositsiooni.

Aktusekõnelejaks on meie noorema põlve aktiivne tegelane ja Sihtasutus Eesti Päevad Kanadas esimees Tõnu Tõsine. Pärast kõnet esitab „Estonia" orkester U. Kooki juhatusel A. Virkhausi „Parafraas — Kas tunned maad", mis on esmakordselt orkestri poolt esitamisel, kuna selle kaua kättesaamatu olnud noot on nüüd kätte saadud.

Enne külalistervitajatele sõna andmist esitab EKN esimees U. Petersoo eestlaste protestideklaratsiooni N. Liidu okupatsiooni vastu ja

kuulutab välja Eestis Vangistatud Vabadusvõitlejate aasta. Sama deklaratsioon saadetakse edasi märgukirjana Kanada valitsusele.

Järgnevas muusikalises osas kaks segakoori, T.E. Segakoor ja noortekoor „Lootus" laulavad „Kaugel" ja „Ei iialgi", mille järel skautlikud noored esitavad sõnalise põimiku ja kui siis kõik tegelased on laval, järgneb orkestri ja kooride poolt finaalina J. Aaviku „Hoia, Jumal, Eestit". Sellele järgneb Eesti hümn.

Aktus algab pühapäeval, 24. veebruaril kell 3 p.l. ja pärast seda on ettenähtud kokkutulek Eesti Majas, et tassitäie kohvi juures arutada veel rahvusliku päeva mõtteid.

Neli vabadusvõitlejat Eestist

Kes on Balti Apellile allakirjutajad

STOKHOLM (EPL) — Molotov-Rippentropi-pakti 40-ndal aastapäeval anti Moskvas 23. augustil lääneajakirjandusele üle 45 leedulase, lätlase ja eestlase poolt allakirjutatud nn. Balti Apell, mis oli adresseeritud lepingu allakirjutajate õigusjärglastele — N. Liidule, Ida-Saksamaale ja Lääne-Saksamaale. Atlandi deklaratsiooni allakirjutanud maadele ning UNO peasekretärile.

Apellis nõutakse pakti kehtetuks kuulutamist, Eestist, Lätist ning Leedust võõraste vägede väljaviimist ja UNO-s pakti tagajärgede likvideerimise küsimuse arutamist enesemääramise ja inimõiguste taasrakendamiseks nendes maades.

Seoses käesoleva aasta kuulutamisega Eesti Poliitvangide Aastaks, tutvustab alljärgnevas Eesti Vangistatud Vabadusvõitlejate Abistajate Abistamisekeskuse esimees Ants Kippar neid julgeid eestlasi, kes olid eestipoolseiks apelli allakirjutajaiks, mis äratas suurt tähelepanu ja mida toetasid eriresolutsiooniga ka vene teisitimõtlejad Nobeli laureaat Sahharoviga eesotsas.

Eestipoolsed Balti apellile allakirjutajad — Mart Niklus, Endel Ratas, Enn Tarto ja Erik Udam on endised poliitvangid, kes peale sunnitöölaagreist vabanemist on vaatamata KGB tagakiusamistele julgelt eesti rahva eluõiguste eest tegutsenud.

Mart Niklus on sündinud 22. septembril 1934 Tartus. Lõpetanud Tartu ülikooli 1957 bioloog-zooloogina ning keskkooli bioloogia- ja keemiaõpetaja kvalifikatsiooniga.

Mart Niklus on vallaline. Ta elab koos oma vanematega järgmisel aadressil: Vikerkaare 25, 202400 Tartu, Eesti.

Endel Ratas on sündinud 8. detsembril 1938 Tarva külas, Veltsa vallas, Läänemaal. Lõpetanud Tarva algkooli, käinud Lihula keskkoolis ja lõpetanud Tallinnas, Karu tänaval asunud Tehnilise Kooli laevamehaanikuna.

Endel Ratas on abielus. Perekonnal on kaks last, sündinud 1965 ja 1971. Ta töötab Tallinnas asuvas „Eesti Meditsiinitehnika" Autopargis töökoja meistrina. Endel Ratas asub koos perekonnaga Tallinnas järgmisel aadressil: Luha 16-1, 200007 Tallinn, Eesti.

Enn Tarto on sündinud 25. septembril 1938 Tartus. Õppinud Tartu 3. keskkoolis, mis jäi lõpetamata arreteerimise tõttu 25. detsembril 1956.

Enn Tarto on teistkordselt abielus. Teise vangistuse ajal lahutatud esimesest abielust on 16-aastane tütar Tiina. Teisest abielust on 4-aastane tütar Marju. Enn Tarto töötab Tartus asuvas EKE-projektis kojamehena. Enn Tarto asub koos perekonnaga Tartus järgmisel aadressil: Anne 20-7. 202400 Tartu, Eesti.

Erik Udam on sündinud 10. juulil 1938 Tallinnas. Peale 22. keskkooli lõpetamist astus 1955 Tallinna Polütehnilisse Instituuti, kuid arreteeriti samal aastal nõukogudevastase tegevuse süüdistusel.

Erik Udam on abielus. Perekonnal on üks laps, sündinud 1974. Erik Udam töötab praegu Jäneda sovhoositehnikumis ehitusmeistrina. Erik Udami perekondlik aadress on: Sõpruse puiestee 196—31, 2000029 Tallinn, Eesti.

NARVA
8
NARVA
10
NARVA
9
NARVA
6

Rootsis on tähelepanu äratanud eestlaste korvpallimeeskond „Narva", keda näeme juuresoleval fotol.

Arvo Pärt - jõuline helilooja

Pilk Eestist väljapääsenud helilooja senisele loomingule

Lisaks kodumaalt lahkunud koorijuhile Neeme Järvile, pääses samal alusel Eestist välja ka helilooja Arvo Pärt. Ka tema on valinud oma asukohamaaks Ameerika Ühendriigid. Kuna ta nüüd kuulub välis-eestlaste hulka, siis toome tema tutvustamiseks ta elu ja tööde ülevaate.

Arvo Pärt on jõulise andega helilooja, kes on julgelt otsinud lubatud sotsialistliku realismi kõrval uut, mis on ta N. Liidu ulatuses avangardlike heliloojate esiritta tõstnud. Kuid tema teosed on sageli põhjustanud teravaid vaidlusi, kuigi ta kontroversiaalsed tööd pole olnud ametlikult keelustatud või mitte aktsepteeritud.

Paljud neist on saanud tunnustuse väljaspool Eestit.

Tugevalt arenenud zhanri- ja vormitunnetus võimaldab A. Pärdil võrdse eduga töötada kõige erinevamais zhanrivaldkondades. Sümfooniliste ja kammerteoste kõrval on ta loonud arvukalt populaarseid teoseid rahvapilliansambleile, lastelaule, muusikat laste- ja nukunäidendeile, filmimuusikat ja muud.

Pärdi sümfoonilist ja kammermuusikat iseloomustab tugev seesmine kontsetreeritus, vormi dünaamilisus, väljendusvahendite lakonism ja teravus ning kujundlike kontrastide mastaapsus.

Kaks Arvo Pärdi teost — kantaat „Meie aed" ja oratoorium „Maailma samm" saavutasid N. Liidu noorte heliloojate võistlusel 1962. a. esimese preemia.

A. Pärt on sündinud 11. septembril 1935. a. Paides. Lõpetas 1963. a. Tallinna konservatooriumis H. Elleri kompositsiooniklassi, oli 1958—67 Eesti Raadios helirezhisöör. Pärdi looming hõlmab kolm sümfooniat (1964, 1966 ja 1971), klaverisonatiinid „Partita" ja „Diagrammid", kantaatsümfoonia „Laul Armastatule" ja palju teisi tähelepanu võitnud töid.

Lustakas läänlaste laupäevaõhtu

Meie maakondlike organisatsioonide tekkimise vajadus on elustada ja meenutada kodukohti, keskealise ja vanema põlve noorusmaad. Need vallad ja kihelkonnad, alevid ja linnad on need paigad, kus selles maakonnas sündinute juured asuvad. Nende esile toomine, nende nooremaile tutvustamine on tegevus, mis seob inimesi ka tugevamini kogu Eesti külge.

Läänlased on olnud tagasihoidlikud oma organiseerimisega. Alles Killamängude eel jõuti oma Läänlaste Seltsi organiseerimiseni, et teiste maakondade kõrval kujundada Eesti maakondade mosaiiki. Selle pidustuse järel jäädi jälle vaikivasse olekusse, võimalik et järgmiste killamängude ootele.

Ometi on nüüd selts asunud korraldama lustakat laupäevaõhtut. Selleks on aeg leitud laupäeval, 1. märtsil ja kohaks on Tartu College, kus õhtul kell 7 võetakse teretulnuina vastu kaasläänlased oma sõpradega, et tähistada oma maakonnalinna Haapsalu 700. aastast juubelit. See täitus küll juba eelmisel aastal, aga peaks olema veidi hiljemgi märkimisväärne, kuna see viib meie mõtted mitte ainult mõnekümne aasta tagusele ajastusse, vaid sinna kus Haapsalu lahe kaldal asus alles hiis mille nimeks oli Haavasalu.

Laupäevaõhtu korraldajad julgesid oma ürituse organiseerimisele asuda lootusega, et läänlased ja nende sõbrad seda algatust oma osavõtuga hindaksid, mis on ju esmakordne. Sel õhtul on sündmusekohane kava. E. Soomet viib osavõtjad oma sõnavõtuga läänlaste kodulinna, pakutakse kodukandi etnograafilist rahvakunsti ja sellele järgneb selskondlik osa, mille hoogsuse tagab V. Gustvsoni orkester.

Mitmekultuuriline laululoomise võistlus

Annual Canadian Multicultural Songwriting Competition (Aastane Kanada Mitmekultuuriline laululoomise võistlus) organiseeriv toimkond tegi teatavaks oma plaani selleaastaseks võistluseks.

Möödunud aastal saadeti sisse ligi 300 tööd, esindades üle 25 etnilise kultuurigrupi, kelle võidetud tööd kanti ette CHIN Global TV programmis. Esimese auhinna võitja oli Enrico Farina laul „Tu Mia Regina (Sa oled mu kuninganna), teise auhinnad sai Ernest Virguleti ja Chris Barbieri oma laulu eest „Dirti Ciao" (Öelda jumalaga) ja kolmanda auhinna võitis Victoria Alivantov oma laulu „Ahti zauvck otisosi" (Oled lahkunud igaveseks) eest.

Võistluse mõte on kanada annete edutamine seoses mitmekultuurilise kultuurieluga. Kolm võitjat on valitud põhimõttel, et nad oma töödega annaksid siirast mõistmist kõigile kanadalasile. Kõik sisse saadetud tööd hinnatakse zhürii poolt, kuhu kuuluvad elukutselised muusikakirjastajad, heliplaadistamise stuudiote omanikud ja lavakunstnikud, kel on etniline tagapõhi. Tänavu aastal tuleb tööd sisse saata juba 29. veebruariks 1980. Võistluse korraldajaks on CHIN Radio koos CJVB mitmekultuurilise raadioga Vancouveris. Lähemat informatsiooni annab Helen McIntyre, CHIN Radio, 531-9991.

RATAS OPTIK
247 Danforth Ave., Toronto, Ont. M4K 1N2
SOOVITAME PRILLE PARIMAS KVALITEEDIS
KÄEKELLADE MÜÜK JA PARANDUSTÖÖD

FINN-AUTO
Teen kõiki mehaanilisi parandusi (mitte keretöid)
3323 Danforth Ave. Tel. 691-9553
RISTO SAARENVIRTA

OPTICAL STUDIO Ltd.
R. SCHMID, saksa optik
Suur valik euroopa prilliraame: Zeiss, Rodenstock, Metzler
Spetsialiseerunud contact lenside alal
1586 BLOOR ST. W. 1 tänav lääne pool Dundas'e subway'd
TELEFON 535-6252

JÕEKÄÄRUL MÜÜA
SUVILA KRUNT
100 x 120 jalga, hind $7500.—
Helistada 1-613-542-8470

World famous Pianos
Hea klaver on eluaegne investeering!
Suur valik tunduva hinnaalandusega.
Ka rentimine.
Saadaval kõik muusika instrumendid.
REMENY
HOUSE OF MUSIC LTD.
210—230 Bloor St. W. Toronto
M5S 1T8 ⊙ Tel. 961-3111

VAIPADE & MÖÖBLI PUHASTUS
auruga „steamcleaning"
HEL. ERIK LOKBIK 447-9834

VABA EESTLASE TALITUSES müügil stereo heliplaat
INGEMAR KORJUS bass-bariton
CHARLES KIPPER — klaverisaade
Metsateel (A. Kapp), Ennemuiste (M. Saar), Üks suu (M. Saar), Muremaa (R. Päts), Laul sõnajala õiest (T. Vettik), Sind tervitame kuldapäike (A. Karindi) ja Rändaja õhtulaul (J. Tall) ja rahvalaule: K. Raidi seades — Laulu mõju, Kui ma hakkan laulemaie, Ära viies ja Kivikasukas, L. Virkhausi seades — Kus on kus on kurva kodu, V. Kappi seades — Linakatkuja ja J. Zeigeri seades — Kanneldajast vend.
Hind $9.50 pluss postikulu $1.—

OLD MILL TAILORS
7 RIVERVIEW GARDENS, TORONTO
(1 plokk läänepool Jane'i, Bloori lähedal)
TEL. 769-9535
DAAMIDELE ja HÄRRADELE ÕMBLEMINE TELLIMISTE JÄRGI
RUDY SCHNEIDER

SPORT

Korp! Rotalia võitis võrkpalliturniiri

Eesti korporatsioonide vaheline võrkpalli ja squashi turniir peeti möödunud laupäeval Scarborough College'i võimlas. Üldkorraldajaks oli korp! Rotalia. Kokku oli võistlejaid meeste võrkpallis 9 meeskonda, naiste võrkpallis 4 võistkonda ja squashis 4 meeskonda. Nende hulgas E.Ü.S. New Yorgi ja Baltimore meeskonnad. Võistlused äratasid suurt huvi eesti akadeemiliste organisatsioonide liikmeskonnas, kuna pealtvaatajate ja ergutajate arv tõusis üle paarisaja.

Võrkpallivõistlusel tuli meestest esikohale korp! Rotalia A meeskond, kuhu kuulusid Raivo Remmel, Valdeko Novek, Allan Luiker, Ain Saaliste, Ain Laasi, Uno Jaason, Heiti Jaason, Henno Piirsalu ja Mart Põldma. Teisele kohale tuli korp. Vironia A meeskond.

Naisvõistkondadest tuli esimeseks korp! Filiae Patriae, teine korp! Amicitia.

Squashi võistlus peeti teist korda. Sellega alustati ebaametlikult juba möödunud aastal, kuid see on saavutanud populaarsuse ja nüüd võistles 16 mängijat. Kuigi seda mängitakse individuaalselt, kuulus neist neli igasse võistkonda. Selles tuli esimeseks korp! Sakala võistkond, kus paremusjärjekorras võistlesid Riivo Ilves, Toomas Vanaselja, Mati Rand ja Hardo Ilves. Teisele kohale tuli korp! Rotalia, kolmandale korp! Vironia ja neljandale korp! Fraternitas Estica.

Need eesti korporatsioonide vahelised võistlused algatati juba 1968. aastal ja oli tänavu juba 12-ndat aastat, leides alati elavat osavõttu ja kaasaelamist. Pärast võistlusi anti võitjaile üle rändkarikad ja järgnes lõbus koosistumine.

Spordiuudiseid kodumaalt

Nõukogude Liidu suusahüppajate esivõistlustel Gorkis esines tublilt tallinlane Peep Heinlo, võites hõbemedali 74 ja 77-meetriliste hüpetega.

*

Esimesel kergejõustiku sisevõistlustel tänavu Tallinnas tõukas Heino Sild kuuli 18.65, teiseks jäi Ahto Paavo 18.27-ga.

*

Eestis peeti lauatennise meistrivõistlused, kus kolmekordseks võitjaks tuli tartlane Rein Lindmäe. Paarismängudes oli tema partneriks Jaan Härms ja Evi Urm. Naispaarismängus tulid meistriks Ülle Laur ja Evi Nurm.

*

Tallinnas peeti Paul Kerese nimelises malemajas Eesti suurmeistri 64. sünnipäevale pühendatud kiirturniir, mille võitis Eesti möödunud aasta parim meesmaletaja Aleksander Veingold 9 punktiga, teisele kohale tuli Moskva suurmeister Juri Averbahh 8,5 p, kolmandale Andres Vooremaa 7,5 p.

*

N. Liidu noorte malemeistrivõistlusel Dushanbes tuli esikohale noor Eesti maletaja tallinlane Jaan Ehlvest 7,5 punktiga võimalikust üheteistkümnest.

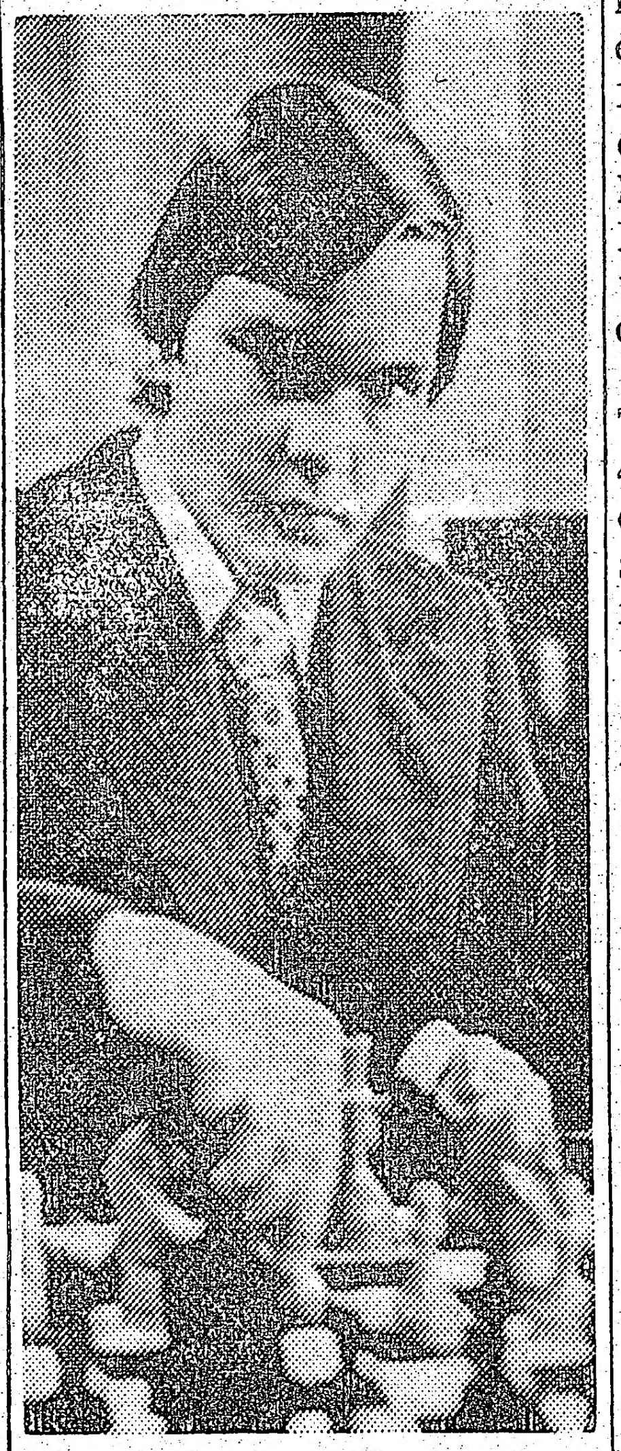

JAAN EHLVEST

Aidake kaasa

„VABA EESTLASE"

levikule, sellega aitate kaasa eesti keele säilitamisele!

RISTSÕNA NR. 1018

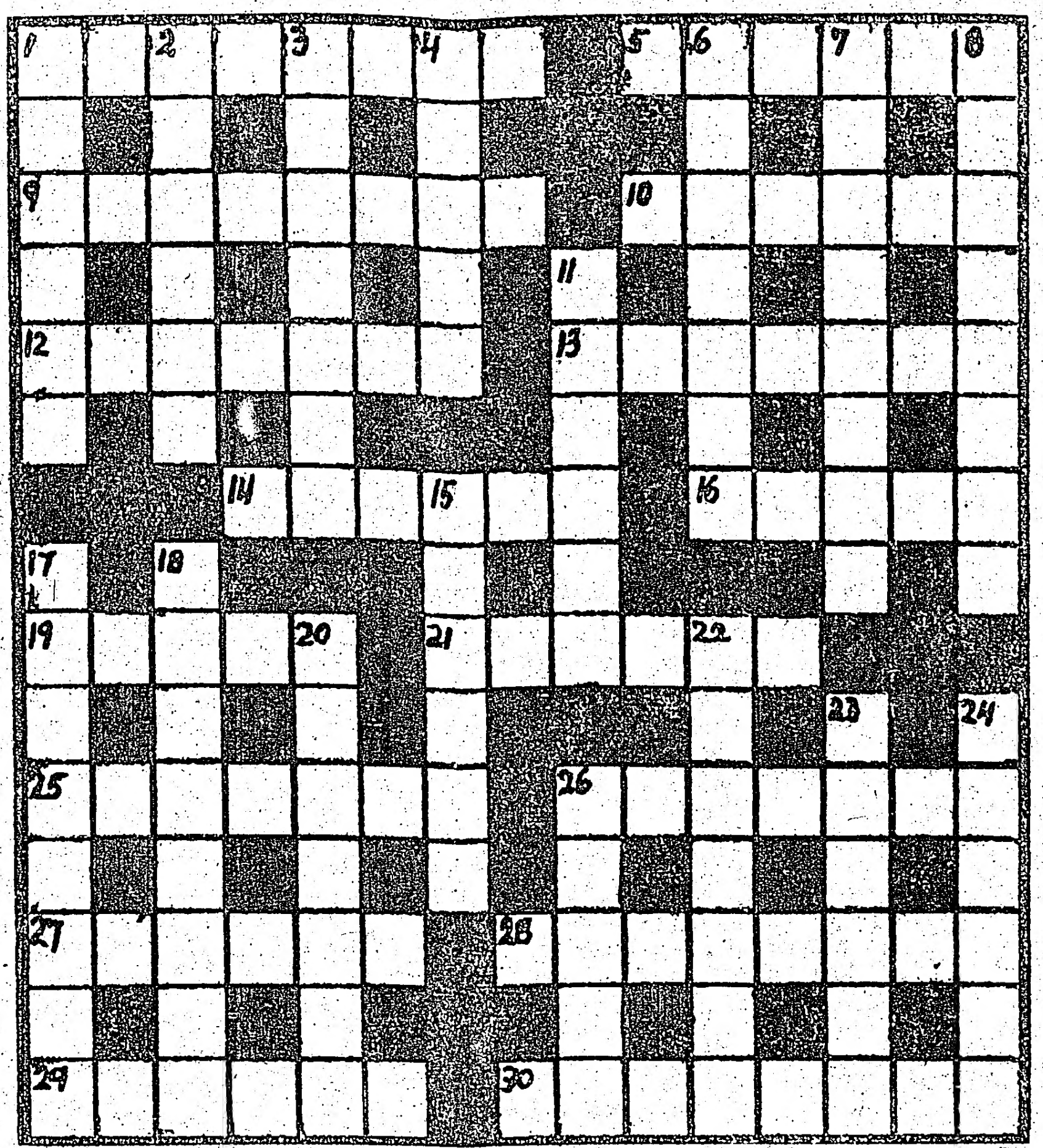

Põikread: 1. Linn Kanadas, 5. Kuulus ungari helilooja, 9. Ämblik, 10. Kelneripoiss, 12. Riietusese, 13. Liiklussoon, 14. Isemeelne, 16. Palve lõppsõna, 19. Endine eesti ajakiri, 21. Laevamees, 25. Kapriisne, 26. Keeduaparaat, 27. Läbematu, 28. Sõjalaev, 29. Teivas, malakas, 30. Riietuseseme osad.

Püstread: 1. Kõlblusõpetus, 2. Tuntud eesti näitleja, 3. Ninatark. 4. Vorm sõnast olema, 6. Majanduslik toetus, 7. Tegema, korda saatma, 8. Nimi, mida iga päev näeb ajakirjanduses, 11. Mitte isaste, 15. Jalats, 17. Muusikaline sündmus, 18. Linn Eestis, 20. ... mees — O. Lutsu lastejutt, 22. Enamasti täitmatu soov, 23. Munaroog, 24. Jumal, 26. Uisa ...

RISTSÕNA NR. 1017 LAHENDUS

Põikread: 1. Vancouver, 7. Auk, 9. Neitsi, 10. Rene, 11. Sink, 12. Otsatu, 13. Sulane, 15. Aser, 16. Saaremaa, 19. Parasiit, 21. Enne, 23. Oreiid, 24. Endale, 27. Maru, 28. Istu, 30. Elevil, 31. Rai, 32. Kentsakas.

Püstread: 1. Vor, 2. Asetus, 3. Caesar, 4. Uus Eesti, 5. Enno, 6. Rektor, 7. Atla, 8. Kihulased, 13. Salpeeter, 14. Lear, 17. Autojuht, 18. Mõni, 20. Salmik, 21. Eepika, 22. Niitma, 25. Drei, 26. Eale, 29. Uks.

Marta ja Osvald Rumbergi kuldpulm Vancouveris

21. detsembril 1979. a. tähistasid Marta ja Osvald Rumberg Vancouveris oma 50 aastat kestnud abielu. Nad abiellusid 1929. a. Tallinnas, kus sündisid ka nende kaks poega ja tütar. Kui tulid rasked ajad ja kodumaalt lahkumine, siis oli Martal kolme lapse järel vaadata. Lisaks oma perele mahutas Osvald oma paati veel paarkümmend põgenikku, kui nad teele Rootsimaa poole asusid. Nad saabusid õnnelikult Rootsimaa randa. Seal suurenes nende pere veel ühe poja võrra. Pragu on lapselapsi viis ja kõige vanem neist juba Briti Kolumbia ülikoolis õppimas.

Rootsi arstide kitlid Moskvas

STOKHOLM (EPL) — On paljastatud hiiglavargused Rootsi haiglates. Möödunud aastal näiteks kadus voodilinasid ja haiglapersonali riideid vähemalt 50 miljoni krooni väärtuses. Kusjuures muu varguste läbi kadunud materjali väärtust hinnatakse kuni sajale miljonile kroonile. Stokholmi piirkonnast on näiteks kolme viimase aasta jooksul kadunud 190 000 särki ja 350 000 voodilina. On kindlasti teada, et Stokholmi Landstingeti valgeid arstikitleid kasutatakse Moskva haiglais — ja ka teistes riikides ... Muidugi on varastatud esemed „eksport" välisriikidesse toimunud rootsi kurjategijate vahendusel.

MAARJAMAA kirjastusel ilmunud raamatud müügil Vaba Eestlase talituses

Jüri Uluotsa „Eestlaste lepingud võõrastega XIII sajandil"	2.10
Uku Maasing „Udu Toonela jõelt"	5.25
„ „ „Piiridele Pyydes"	4.20
„poety estoni" — eesti luule antoloogia itaalia keeles	6.30
Kalju Lepik — Death has a Child's Eyes	4.30
Salasoo ja Salo — Välis-Eesti perioodika	2.70
V. Salo — Riik ja kirikud	2.70
Anführung zu der Etnischen Sprach (Esimene katse eesti keele grammatika ja sõnaraamatu koostamiseks H. Stahli sulest aastal 1637)	2.70
Reedik Willem Wilmanni „Valmid"	2.70
H. Salu — Eesti vanem kirjandus	2.70
Blaise Pascal — Mõtted	2.10
Antonio Possevino — Kiri Mantova hertsoginnale	2.10
Arno Vihalemma — Kunstnik eesti kirjanduses	2.10
Aarand Roos — Juutide kuningas Tallinnas	6.40

ILMUS

EDUARD RÜGA, graafik ja maalija

Toimetanud ENDEL KÕKS, ERIC PEHAP ja ARNO VIHALEMM

Monograafia „Pallase" kunstikooli lõpetanud kunstnik Eduard Rüga õpinguist ja tööst, kelle elutöö vaatluse kõrval tuuakse esile ka kunstikool „Pallas" õppeasutusena ja eesti kunstnike ettevalmistajana. Raamat on kerge ja huvitav lugeda ka laiemale lugejaskonnale.

Hind $10.00 (postiga tellimisel lisada 50c)

SAADAVAL VABA EESTLASE TALITUSES

LUGEGE

Rein Moora — Evald Uustalu

SOOMEPOISID

384 lk. (sellest 64 lk. fotosid) — Hind $14.00 pluss 85 c saatekulu

Johan Pitka

RAJUSÕLMED

Koheselt pärast Eesti Vabadussõda kirjutatud mälestusraamat „värskete" elamustega Eesti vabaduse eest võitlemisest aastail 1914—1919. Raamat ilmus 1972. a. admiral J. Pitka 100. sünniaastaks.

237 lk. — Hind $8.80 pluss 50 centi saatekulu

KINKIGE

oma võõrrahvusest sõpradele Eesti võitluse tutvustamiseks ingliskeelne

Evald Uustalu

FOR FREEDOM ONLY

Hind $7.00 pluss 50 c saatekulu

MÜÜGIL VABA EESTLASE TALITUSES

AITO SALAMIES
TURIST

Puhast valet sisaldav võrukaelalugu

Käesolevas numbris alustame oma joonealuse jutustuse neljanda osaga „Eesti mees". Neile lugejaile, kes nüüd alustavad oma „turismi teekonda" selle nõukogude ühiskonda ironiseeriva jutustuse lugemisega, anname väikese tutvustava sissejuhatuse.

Jutustuse peategelane müügiülem Lindsteniga tutvusime Varssavi rahvusvahelisel lennujaamas, kus ta tõmbas vene kindralil äritsedes „naha üle kõrvade". Järgmises jutustuses ta leiab omale müügiabilise Vuotilaise ja annab talle juhiseid agendi trikkideks. Kolmandas läksid sõbrad Leningradi, kus katsusid kapitalistlikku müügitehnikat organiseerida Leningradi turul. Kuid nende kogemused Leningradis paljastasid igal sammul Nõukogude Liidu puudusi ja neid varjukülgi, mida ametlikult kommunistlikus ühiskonnas üldse ei tohtivat ollagi.

Algavas ja raamatu pikemas jutustuses külastavad sõbrad Tallinna ning sündmused arenevad Viru hotellis ja väljaspoolgi, kus autori teadmisi praegustest Eesti oludest tuleb üsna sageli imestada, eriti aga oskust nõukogude korda ironiseerida.

24.

— Ta on poliitik? Tolliametniku keeleoskus võib-olla siiski polnud küllaldane Lindsteni mõttepiltide sageli alkoholist hoogu saanud pöörete jälgimiseks.

— On, on. Ta on Rahvusliku Demokraatide Liidu rahvasaadik, kellest tuleb järgmise valitsuse minister, üks rahvapensioniameti juhatajaist ja mitme muu asutuse liige. Partei liige muidugi ka. See härra Kolehmainen ei ole mitte mõni paljasjalgne kes tahes. Sellepärast temal peab olema hooldaja, kes valvab, mis ta teeb ja räägib. Samuti kui teilgi, kus ükski poliitik ei ütle midagi siis, kui teda hoolsalt ei valvata.

Kainuu mees jälgis ise vähe hämmastunult, aga rahulolevana Lindsteni lobisemist. Naine vaikis, sest tal oli ilmselt raske selgusele jõuda selles, mil määral tema kulul nalja tehti, või kas ta sai valesti aru. Ehk pappkastiga mees on tõesti tuntud Soome poliitik, selliselt nad küll välja näevad. Asja oligi liinibussiga tulnud Nõukogude Liitu Soome parlamendi delegatsioon, siis ...

— Lill on kingitus härra Kolehmaise emale. See on Leningradi muuseumi- ja kunstivalitsuse annetus ja see viiakse tingimata kohale, teatas Lindstn. — Kui lähed kiiresti ja kenasti asja selgitama, siis saad näha, et luba leidub just sellise taime välja viimiseks. See grupp ei lahku siit kuhugi ilma lilleta. Ma helistan vajaduse korral kasvõi Moskva põllutööministeeriumile.

Tolliametnikus hakkas võrsuma kahtlus. Kesteab just kas selle taimeliigi väljaviimine oleks päris seaduslik ega neist omalaadseist soomlastest küll kunagi võinud teada, mis mehed nad võivad olla. Naine seisis hetke nõutult taim ikka veel käes, pööras siis ringi ja läks taharuumi. Põrandale pudenes mullateri.

Ülejäänud grupp oli juba mõnda aega tagasi läbi tollikontrolli pääsenud. Kainuu mees ja Lindsten seisid veelgi leti ääres ootamas. Tolliametnik viibis tagasi tulekuga.

— Sitke on rohi, aga sitked on mehedki, kommenteeris Lindsten.

Aeg kulus. Bussijuht jõudis käia reisijuhile teatamas, et buss on juba kontrollitud ja valmis minekuks. Osa soomlastest läksid oma asjadega bussi, aga suurem osa jäid huvitatuina näitemängu arengut jälgima. Lõpuks naine tuli tagasi kannatanud taim ikka käes rippumas.

— Niiviisi pole üldse hea taimi vedada. Seda saab välja viia. See on protea. Kõiki ei saa, raske on teada, mida saab ja mida mitte, seletas naine.

Soomlaste spontaansed hästihüüded ja käteplaksutuksed täitsid tolliruumi. Kainuu mees haaras naise poolt ulatatud taime ja asetas selle hooletult kasti tagasi. Lõpuks hakkas grupp lahkuma oma kompsude ja kimpsudega bussi poole.

— Küll emake laseks rõõmuga rulltoolis hüppemäelt alla, kui teaks missugust hingelist võitlust on peetud selle taime eest, arutles Kainuu mees. — Aga ta on olnud kogu oma eluaja kibe karsklane ja nüüd oleks häbematus viia talle nii põrgumoodi viinast haisev prostata või mis saatanaks see plika seda heina nimetas.

— See on õige, ega ei sobi. Paljudel soomlastel on veelgi selline harimatu komme, et katsutakse sundida neidki jooma, kes ei soovi võtta. Aga me oleme haritud mehed ja meil on peened kombed, seletas Lindsten. — Auväärselt vana karsklast ei tohi küll sellisel viisil haavata. Kuid peaasi on, et võitlus õiguse eest sai võidetud.

Tasa liikunud buss peatus punarohelise poomi ette. KGB piirivalveüksuse vormiriietuses noormees lükkas poomi ära ja buss jätkas oma teed.

— Ei hakkagi heina viima emakullale. Ega see lill jääkski elusse, kui on vodkas ujutatud, ütles Kainuu mees. Ta tõmbas ilutaime pappkastist ja keeras bussi akna lasti. Sahisedes lendas lill koos vähese mullaga ei-kellegi-maale.

Võimas rõõmuhüüe täitis kogu bussi. Avatud aknast kaikus hääl sini-valge piiripoomi juures oleva valvuri kõrvu, jutustama et soomlased on normaalses olukorras tulemas oma isade maale.

IV

„Eesti mees"

Kevadtalv oli kulunud juba ülestõusmispühadeni. Vuotilaisel ja Lindstenil piisas eelmisest reisist mälestamiseks ja imetlemiseks, viimast peamiselt just Vuotilaisel. Tal oli raske kõike kogetud omaks võtta ja isegi uskuda, mida oli ise näinud. Tuttavas ümbruskonnas hakkas Vuotilainen oma sellesse suunda kalduva meelelaadiga sotsialismi poole tagasi tulema. Ta hakkas nähtud puudustele leiutama igasuguseid seletusi ja vabandusi, nii et need muutusid mõistetavaks ja koguni heakskiidetuks.

Mehe mõtteisse oli siiski jäänud nakitsema kaks ussi. Ühe nimi oli Kahtlus ja teise nimeks Magus Elu. Sellepärast ei möödunudki rohkem kui vaid paar nädalat, kui sõbrad juba hakkasid rääkima uuest reisist. Kui ülestõusmispüha võimaldas aprillikuu teise ja kolmanda nädala vahel sobiva vaba päeva, hakkas Lindsten Vuotilaist meelitama Tallinna. Ülesanne osutus üllatavalt hõlpsaks. Mõned korrad Vuotilainen küll seletas, et „alles seal oldi", aga nõustus üsna kohe, pealegi kui sõit oli üsna odav ja selleks polnud vaja võtta isegi mitte puhkust.

Naabrimaa* peaminister tuli Soome ametlikule sõpruskülaskäigule ja tegi pika ringsõidu Soomes. Lindsteni ja Vuotilaise kodulinna reis ei puutunud, aga vähemalt Vuotilainen jälgis hoolikalt külaskäigu kirjeldusi ajalehtedest ja televisioonist. Juba külaskäigu teisel päeval Vuotilainen imestas julgeoleku organiseerimist kui ta seletas Lindstenile:

— Küll see on saatana imelik, et on vaja tema julgeoleku kindlustamiseks kasutada selliseid ründeüksusi, kes kohe piiril juba vastas! Kas ta ei usalda muidu tulla, või on soomlaste külalised nii salalikud, et lobisevad küll sõprusest, aga kardavad, et soomlased peavad seda sitajutuks ja tapaksid oma külalise?

— Maailm on muutunud nii hulluks, et mis tahes võis juhtuda ja kõige võimaliku vastu on põhjust olla ettevaatlik, arvas Lindsten. — Kuigi ükski selge peaga soomlane ei soovi muid kui häid naabrisuhteid, on siiski ka neid, kes on peast nikastanud. Ja siis veel need Mustad Käed, „Sügiskad" ja Baader-Meinhofid, kellest keegi ei tea midagi ...

* Eesti NSV

(Järgneb)

ADVOKAADID

ADO PARK, Q.C.
HETHERINGTON, FALLIS
&
PARK
Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401. 363-4451
Õhtuti 447-2017 või 929-3425

ANDRES OLVET, LL.B.
Advokaat-notar
Bigelow, Hendy, Shirer & Uukkivi
789 Don Mills Rd.
Tel. 429-3110
kodus 699-2395

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1002, Royal Trust Tower
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

TED ROLAND LAAN
advokaat-notar
133 Richmond St. W., Ste 705
Toronto, M5H 2L3
Tel. 364-7072

S. BROGOWSKI, O.D.
OPTIK
Tel. 531-4251
412 RONCESVALLES

VABA EESTLANE

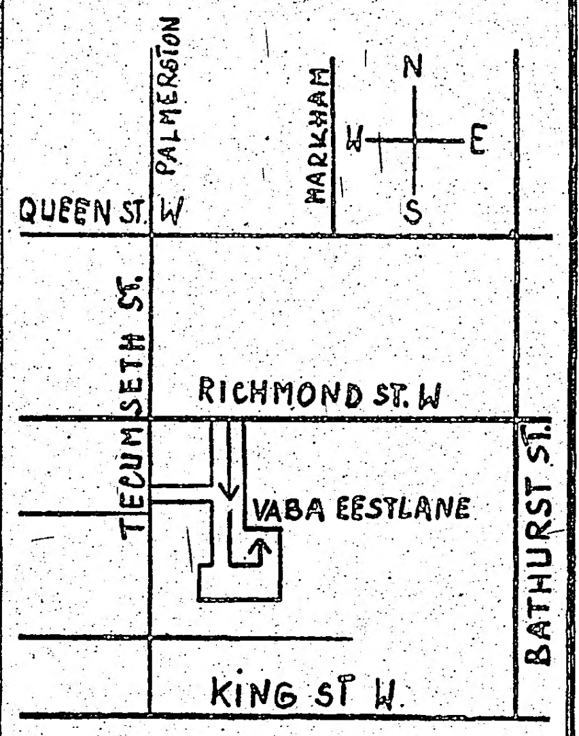

„Vaba Eestlase" toimetuse ja talituse asukoha plaan

TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast
reedeni kella 9—4-ni.

Telefonid: toimetus 364-7521
talitus 364-7675
Toimetajad kodus väljaspool tööaega:
Karl Arro 482-0242
Hannes Oja 481-5316

Kuulutusi võetakse vastu:
nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

KUULUTAMINE
VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

Kuulutuste hinnad:
üks tolli ühel veerul ... $3.50
esiküljel ... $4.—
tagaküljel ... $3.75

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:

1. Vaba Eestlase talitus
   135 Tecumseth Street
   Telefon 364-7675
   Postiaadress: Box 70, Stn. C,
   Toronto, Ont. M6J 3M7
   Talitus väljaspool tööaega:
   Helmi Liivandi 251-6495
2. Mrs. Leida Marley
   149 Bishop Ave.
   Willowdale, Ont. M2M 1Z7
   Telefon: 223-0080

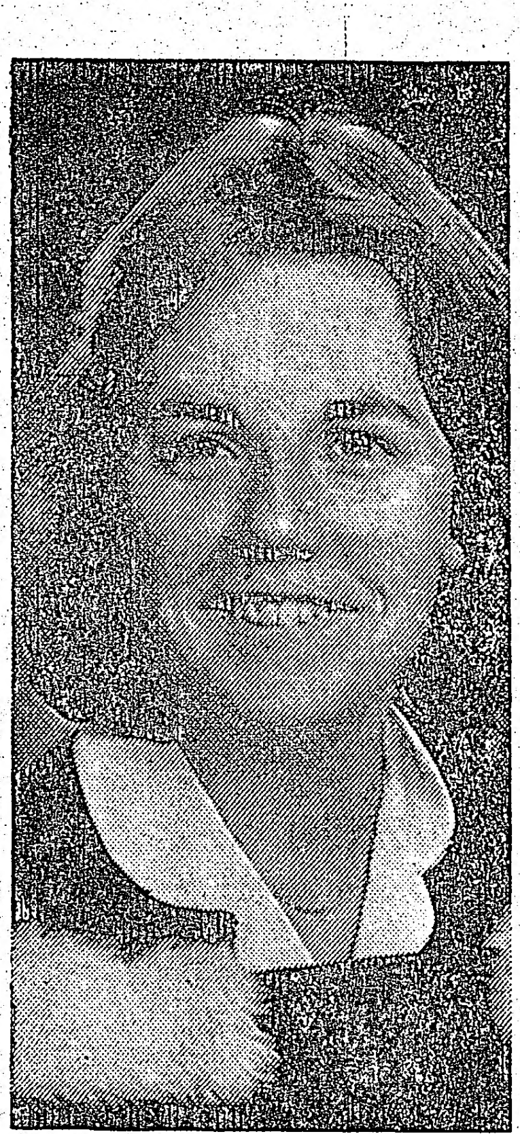

PIA HEINE
Sündinud 10. mail 1957. a. Torontos. Lõpetanud Malvern Collegiate Institute'i Ontario Scholarship'iga. Jätkas õpinguid Toronto Ülikoolis maateaduse alal lõpetades B.Sc. kraadiga 1979. a. kevadel. Õpib edasi arhitektuuri alal Waterloo Ülikoolis. Akadeemiliselt kuulub Korp! Filiae Patriae'sse.

ANNE KATRIN JÄRVISTE
Sündinud 17. apr. 1955. a. Torontos. Lõpetanud 1979. a. kevadel B. Ed. kraadi Toronto Ülikooli Faculty of Education, Special Education alal. Varem lõpetanud Hon. B. Sc. kraadi Toronto Ülikoolis psühholoogia alal. Kavatseb edasi õppida. Akadeemiliselt kuulub Korp! Filiae Patriae'sse.

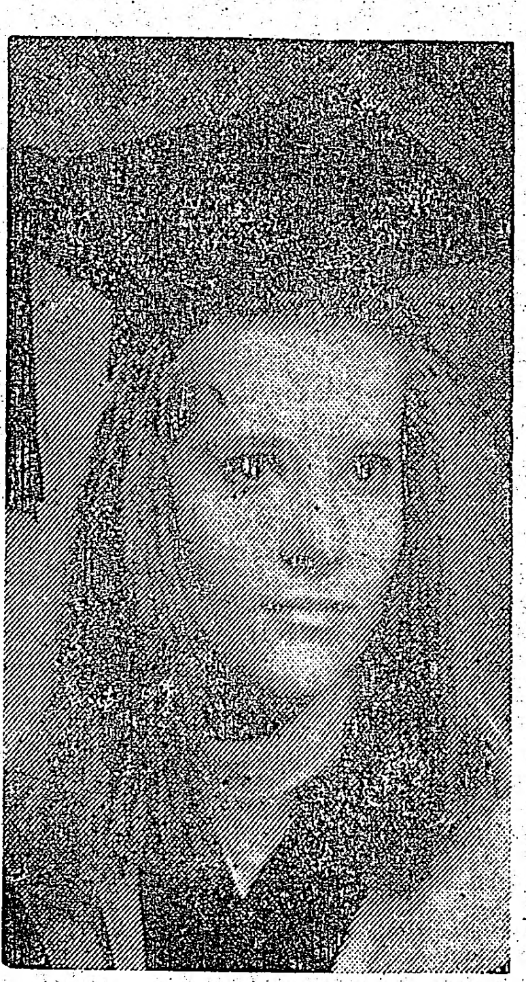

MARJE KIRVES
Sündinud 5. aug. 1955. a. Lõpetanud Lawrence Park Collegiate Institute'i Torontos. Jätkas õpinguid York Ülikoolis lõpetades 1979. a. kevadel B.Sc. kraadiga kehalise kasvatuse alal. Õpib edasi York Ülikoolis taotledes Master of Business Administration kraadi. Akadeemiliselt kuulub Korp! Filiae Patriae'sse.

ARSTID

LEO KANN, D.C.
DOCTOR OF CHIROPRACTIC
212 Dinnick Cr.
Tel. 489-0562

ALLAN G. OOLO, D.C.
DOCTOR OF CHIROPRACTIC
North Scarboro Professional Centre'is, 3420 Finch Ave. E. (Warden'i juures) Scarboro, Ont. M1W 2R6
TELEFON 497-4802

LEENA-KREET KORE
Sündinud 12. nov. 1957. a. Torontos. Lõpetanud St. Mildred's Lightbourn School Oakville's. Jätkas õpinguid inglise literatuuri alal Toronto Ülikooli Trinity College'is, lõpetades 1979. a. kevadel B.A. kraadiga (honours), omades ühtlasi Irene Dickson Paull Prize ja U. of T. Lucy Ingram Morgan Gold Medal in English. Taotleb magistri kraadi Toronto Ülikooli juures Canada Council Scholarship'iga olles ühtlasi Trinity College Junior Fellow ja abiõppejõud. Akadeemiliselt kuulub Korp! Filiae Patriae'sse.

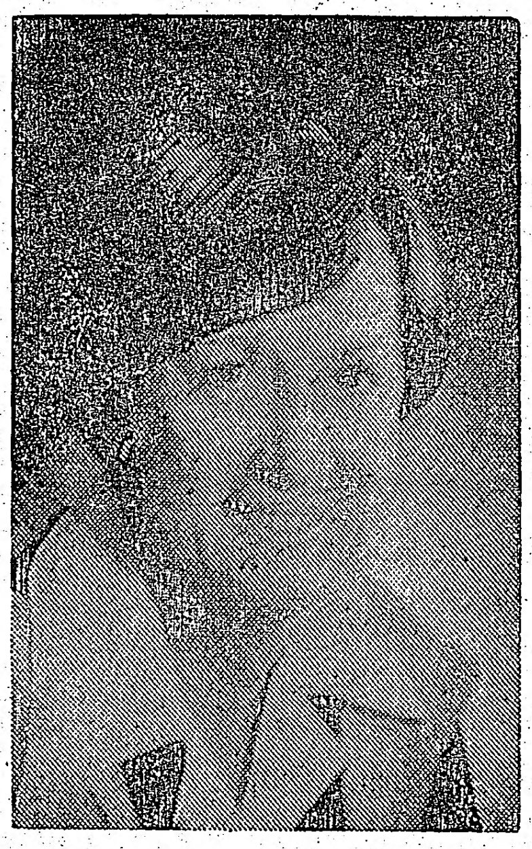

KRISTI PAHAPILL
Lõpetanud Humberside Collegiate Institute'i Torontos. Jätkas õpinguid York Ülikoolis lõpetades möödunud kevadel B.A. kraadiga psühholoogia alal. Akadeemiliselt kuulub Korp! Filiae Patriae'sse.

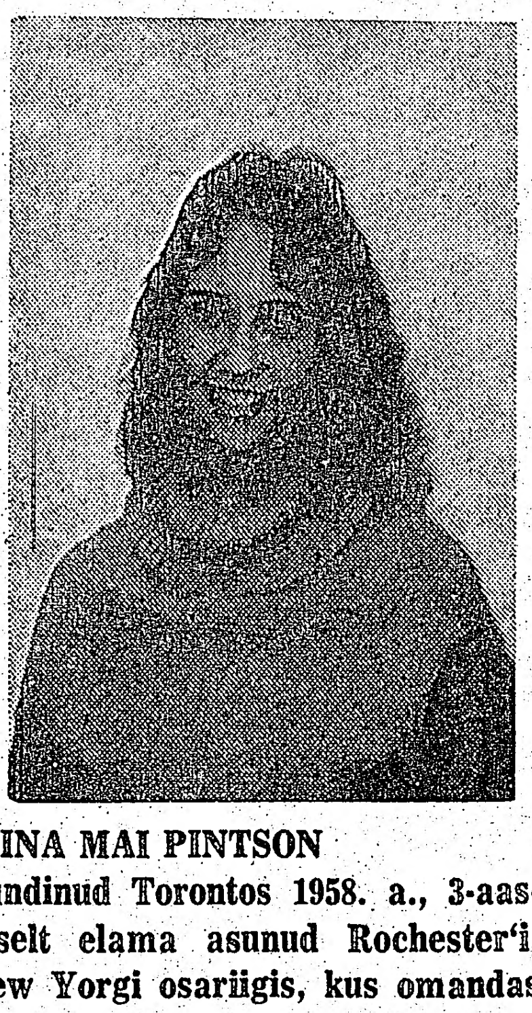

TIINA MAI PINTSON
Sündinud Torontos 1958. a., 3-aastaselt elama asunud Rochester'i, New Yorgi osariigis, kus omandas keskhariduse kohalikus Penfield High School'is. Lõpetas State University of Albany. N.Y. bakalaureuse kraadiga cum laude bioloogia alal. Jätkab õpinguid meditsiinilise tehnoloogia alal. Tiina on endine Jõekääru laste Suvekodu kasvandik ja on alati oma panusega toetanud rahvuslikku tööd.

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
55 University Ave., Ste. 690
Tel. 862-7115
Toronto, Ont. M5J 2H7

MARI ANN (TOMBAK) TAMMARK
Sündinud 30. mail 1956. a. Lõpetanud Wexford Collegiate Institute. Jätkas õpinguid Toronto Ülikooli Scarborough College'is lõpetades 1979. a. kevadel Hon. B. Sc. psühholoogia alal. Akadeemiliselt kuulub Korp! Filiae Patriae'sse.

RITA VALTER
Sündinud 29. aug. 1957. a. Lõpetanud Victoria Park Secondary School'i. Jätkas õpinguid Toronto Ülikoolis rohuteaduse alal lõpetades B. Sc. (Phm.) kraadiga 1979. a. kevadel. Akadeemiliselt kuulub Korp! Filiae Patriae'sse.

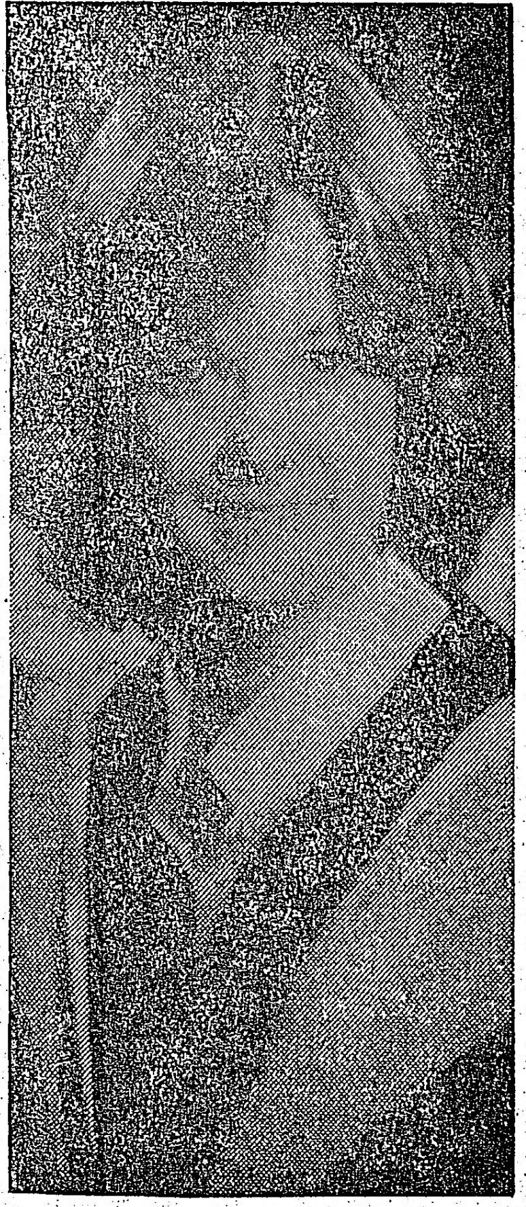

LIVI SUSAN VALVUR
Sündinud 11. okt. 1957. a. Lõpetanud North Toronto Collegiate Institute'i. Jätkas õpinguid York Ülikoolis Applied Mathematics ja Computer Science alal lõpetades B.Sc. kraadiga 1979. a. kevadel. Töötab omal alal I.B.M. firmas ja kavatseb edasi õppida. Akadeemiliselt kuulub Korp! Filiae Patriae'sse.

PAUL JUTTUS
HOGAN PONTIAC BUICK LTD
348 Danforth Ave.
Telefon äris: 461-3561
PONTIAC
BUICK
LEMANS
PHOENIX
FIREBIRD
SUNBIRD
CENTURY
ACADIAN
SKYHAWK
G.M.C. veoautod
Pruugitud autod

Värskemad uudised loete „VABA EESTLASEST"

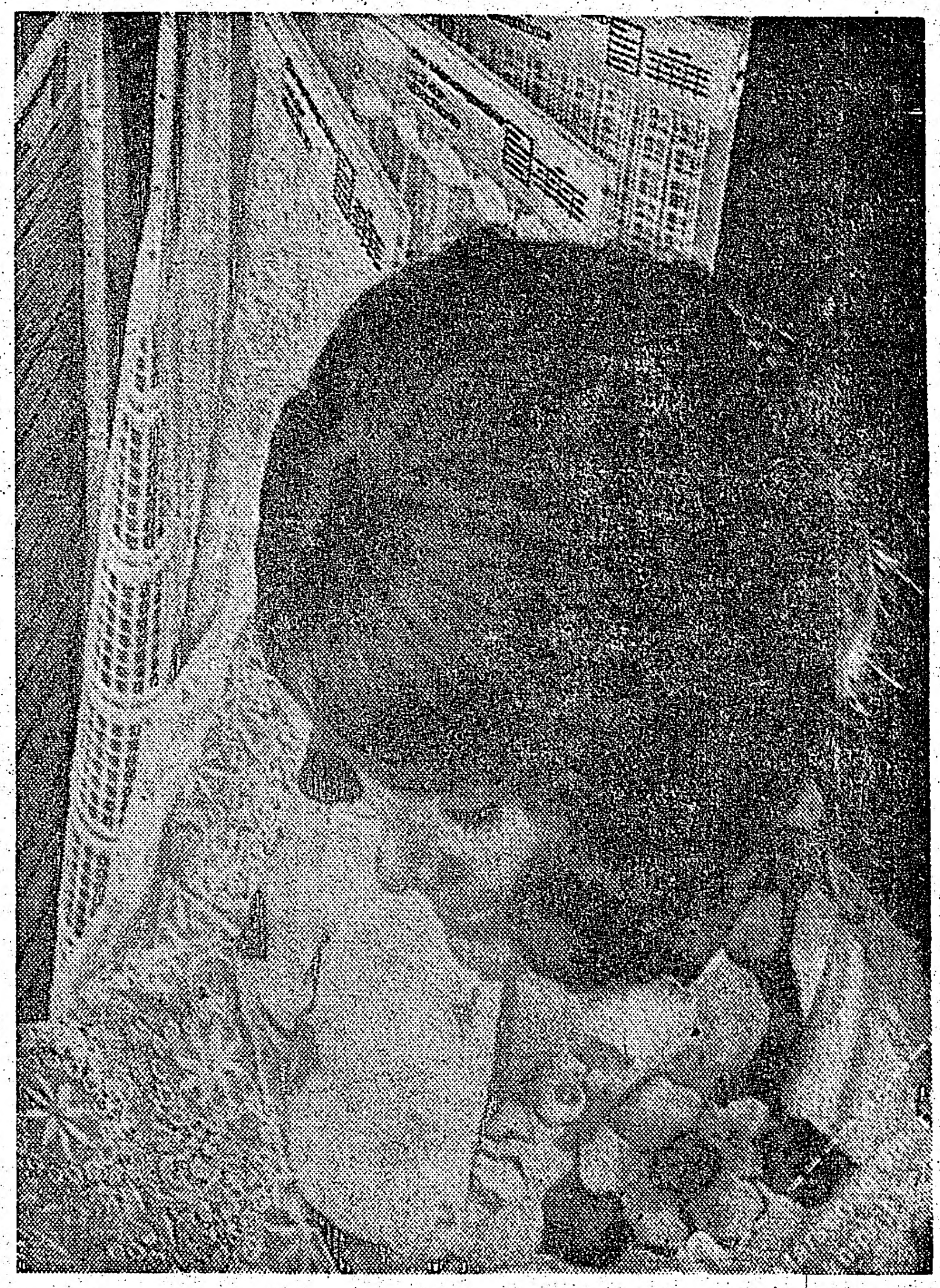

MODERN RUGS *Saksa vaipade ja kardinate kaubamaja*
162 OAKDALE RD. DOWNSVIEW, ONT. TELEFON 745-0507
DRAPERIISID VALMISTATAKSE KA TELLIMISE PEALE

Helinad, mis helisevad ainult südameile

Talihari X viis tahtmatult pilgu 1971. a., mil gaiderid julgesid esineda esmakordselt iseseisva kavaga noortesõpradele ühel pühapäeva õhtupoolel jaanuarikuu lõpul. Rahvapärimus kõneleb taliharjast südatalvel, mil murti talve selgroog.

Noortel koondustel jääb vähe aega selleks, et teha ettevalmistusi peo korraldamiseks. Nii tulid noortejuhid appi raha hankimisel.

Talihari I õnnestus. Noortesõprade heatahtlik suhtumine võimaldas suurlaagrisse tuua esindajaid kaugemalt. Argentiina ja Brasiilia esindajaid toetati kumbagi $500.00. Järgmised võimaldasid toetuseandmist maailmalaagri väljaehituseks ($1000.00), „Minu varamu" trükikulude katteks, õppevahendite hankimiseks, vanemgaididele klaveri muretsemiseks. Viimaseil aastail suunati tulu maailmalaagrist osavõtjate toetusfondi.

Talihari on kujunenud noortesõpradele oodatud vahelduseks. Siinkohal tänu esindajaile, sest nende heasoovlikul kaasabil kujunesid koosviibimised sisukaiks. Esinenud on lauljaist I. Loosberg, Õ. Laikve, külalisena USA-st Ellen Parve ja Liina Purje. Nende saatjaiks: A. Ballstadt, Peter-Paul Lüdig, Ch. Kipper, A. Kurg. Harfil on esinenud Elva Mikk, saksofonil E. Kuuskne Katrin Kuuskne klaverisaatel, klaveril N.-M. Kerson, A. Teder, Einar Medri, H. Klamas. Meeleolulaule on esitanud O. Kopvillem, L. Järvi, P. Kopvillem, A. Kivilo, A. Raudsepp. Kavas on veel olnud: Rein Raud — kitarr; Ain Allas — akordion; A. Kuus noorte kandleansambliga; R. Hendrikson — rahvalauludega, deklamatsioon — L. Vohu, V. Andre, A. Aedma; luulepõimik „Retk suvemaale"; luule ja laulu põimikuid; lavapilte — „Jaaniõhtu Pigilaanes" — A. Viirlaid, „Libahunt" A. Kitzberg, „Tõde ja õigus" — Tammsaare; lavastanud — L. Vohu, A. Tüll ja H. Mürk; „Säde" — Merike Toomes, Kristiina Meipoom, Andres Tamm; „Jaanikud" — I. Maimetsa lauluansambel; õeksed Norheimid, muusikaline saade Enn Kiilaspea poegade Pauli ja Arnoga; rahvatants Reet Marley ja T. Metsala juhtimisel.

Tähelepanu on osutatud ka kirjandusele. Raamatuaastal tähistati A.H. Tammsaare 100 mälestuspäeva Hannes Oja ettekandes. On toimunud ka K. Ristikivi mälestamine ja B. Alveri 70. sünnipäeva tähistamine. A. Viirlaid on pühendanud vanemgaidide koorile pühenduse. Koor on esinenud O. Kopvillemi, G. Laikve ja G. Mitti juhtimisel. Kasutame juhust, et tänu öelda koorijuhtidele, kes kutsetöö kõrval on leidnud aega noortele.

Kauniks traditsiooniks kujunenud avada pärastlõuna küünalde süütamisega rahvarõivais noorte poolt. Vastav dekoratsioon aidanud süvendada meeleolu. Siin siiraim tänu skm. Maido Silmale.

Tagasivaates kümnele Taliharjale täname kõiki, kes aidanud mitmekesistada me kava. Osavõtjate suhtumine noorte pealelõunasse olnud heatahtlik. Loterii on alati kava alguseks läbi müüdud.

Noortesõprade heasoovlik suhtumine on tiivustanud noortejuhte töös, aidanud noortetööd muuta huvitavamaks, avardanud noorte osavõttu välislaagreist.

GAIDIDE MALEVA VANEM

Rene Levesque ja Quebec

Torontos korraldasid The Empire Club of Canada ja The Canadian Club möödunud nädalal ühiskokkutuleku lantshiga Royal York hotellis. Külaliskõnelejaks oli Quebeci peaminister Rene Levesque.

Kuulajaskond koosnes valdavas enamikus konservatiivsete vaadetega ülalnim. klubide liikmeist ning kutsutud külalisist. See asjaolu ei taganud pooldavat suhtumist Quebeci separatistlikele püüdlustele. Levesque, kellele see külaskäik oli ainus avalik esinemine väljaspool Quebeci enne referendumi, võeti siiski vastu tugeva aplausiga ning arvukas kuulajaskond jälgis ta vaimukat ja kohati humoorikat, kuid targu tasakaalukat kõnet elava huviga.

Rene Levesque väitis, et ingliskeelne Kanada peidab jaanalinnu sarnaselt oma pea Quebeci autonoomia nõudluste osas.

Majanduslikult olevat Quebec olnud seni ja on jätkuvalt tõusuteel. Poliitiliselt ja kultuuriliselt on aga drastilised muudatused vajalikud, et tagada prantsuse Quebecile tema identsust ja iseseisvust.

Eelseisev referendum eeldab Quebeci elanikelt mandaati oma valitsusele läbirääkimisteks Ottawaga „rahvaste üheõigusluse" alusel, et saavutada Quebecile õigust seadusandluse, maksustamise ja välispoliitika osas.

„Vaiksele revolutsioonile" peab järgnema aktiivne võitlus. — „Kas võidame või kaotame", ütles kõneleja, „Quebeci probleem saab veelgi enam akuutseks kui kunagi varem!"

Kanada hümni Rene Levesque kaasa ei laulnud.

Koosolekule ja einele järgnevalt andis Rene Levesque pressikonverentsi arvukaile reportereile.

Eestlastest võtsid ühiskokkutulekust ja lantshist osa The Empire Clubi' liige Valve Andre ja Eesti Ühispanga abipresident J. Künnapuu.

„VABA EESTLANE" on
vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas —
teisipäeval ja neljapäeval

Neljapäeval, 31. jaanuaril 1980 — Thursday, January 31, 1980

KIREV MAAILM

MÜNCHEN — Televisiooni-vastase ühingu asutas Müncheni karati-õpetaja Paul Holler. Ajakirjanike juuresolekul peksis ta puruks oma televisiooni ja seletas siis, et TV tapab inimesi, eriti noori vaimselt. Ta kritiseeris ka teravalt Saksamaa ametlikke TV-kavasid, kus valitsevat mõttetu idiootsus. On küll ka häid filme, kuid neid näidatakse ainult öösel, kui ausad inimesed juba magavad. Holleri ühingusse on paari kuuga astunud juba 160 Müncheni ja selle ümbruskonna perekonda. Holler tahab asutada üle-Saksamaa ulatusega TV-vastast liigat.

HELSINGI — Peaaegu kõik Euroopa riigid lähevad eeloleval kevadel üle suvisele kellaajale, väljaarvatud Soome. Kardetakse, et see võib raskendada Soome ja välismaade vahelist liiklemist. Soome kõrval on veel Türgi riik, kus ei mida üle suvisele kellaajale. Teised maad on kas juba läinud, või lähevad hiljemalt 1981 üle suvisele kellaajale. Eeloleval suvel teevad seda nii Lääne- kui ka Ida-Saksamaa ning Rootsi. Kellaaja muudatus tehakse aprillis ja kestab septembri lõpuni, mil kellaaeg tund aega ette lükatakse.

WASHINGTON — Seksuaalset vastutulekut nõutakse Ameerika asutustes juhtivate tegelaste poolt niivõrd rohkesti, et asja vastu on hakanud huvi tundma riigiasutus nimega Department of Housing and Urban Development. Washingtonis teostatud uurimuste andmetel on säärased nõudmised ülemuste poolt peagu üldised. 30% naisametnikest ütlesid, et nad on ülemuste nõudmistele järele andnud, kuna vastasel korral nad ei saa palgakõrgendust ega edutusi ametis. 11% noori naisametnikke vastas, et sugulisi nõudmisi on esitanud nendele koguni nais-ülemused.

HELSINGI — Kuigi maailm plaanitseb Iraani boikoteerimist, lepiti äsja Soome õlikompanii Neste Oy ja Iraani rahvusliku õlikompanii Niocini vahel kokku, et Iraan müüb Soomele miljon tonni toorõli. Soome saab Iraanist toorõli keskmiselt 20.000 vaati päevas. Soome aastane õlivajadus on 12 miljonit tonni.

TAMPERE — Soomes oli 1975. **aastal iga tuhande elaniku kohta** 351 korterit. Samal ajal olid vastavad arvud Rootsis 422, Inglismaal 358 ja Poolas 272. Soomes valmis möödunud aastal ca 52.000 korterit, käesolevaks aastaks on kavas 56.000 korteri ehitamine, millega korteripuudus on kaotatud.

NEW YORK — Möödunud aasta oli New Yorgis üks süngemaid mõrvamiste rohkuste tõttu, ebaametlikult on mõrvatud 1733. Kuid näib, et tänavu tahetakse seda arvu ületada, sest juba aasta esimesel päeval mõrvati New Yorgis 12 inimest. Pooled mõrvadest olid Brooklynis, kus muuhulgas kaks noort lasti surnuks pulmapeol laudapaigutuses tekkinud tülis.

OTTAWA — Albertasse asus möödunud aasta jooksul (kuni 31. 5. 1979) 30.369 inimest rohkem kui sealt lahkus. Samal ajal Quebec kaotas 32.110 oma elanikest. Teiseks provintsiks kuhu järgmisena asuti oli Briti Kolumbia, kuhu asus 20.111 inimest. Ontario elanike arv vähenes selle aja jooksul 8.069. Lisaks eelmistele oli elanike rahvaarvu tõus ka Saskatchewanis, Nova Scotias ja New Brunswickis.

MOSKVA — Nõukogude Liidu elanikkond on kasvanud 1970-ndail aastail 9% ja riigis on nüüd 262,2 miljonit elanikku. (Siia sisse ei ole veel arvestatud Afganistani vallutamisega saadud suurendatud elanikkonda). Samast statistikast selgus veel, et enamus nõukogude elanikest elavad linnades ja et nad on saanud eelmistest parema hariduse. Kui aastal 1970 oli elanikest linnades 56%, siis kümne aasta jooksul on see protsent tõusnud 62-le.

Toronto Eesti Võitlejate Ühing tähistas laupäeval, 26. jaanuaril Eesti Majas peoõhtuga oma 27. aastapäeva. Sel puhul anti välja kuldteenetemärke neile organisatsiooni liikmeile, kes on silmapaistvalt töötanud. Pildil (vasakult) kol. ltn. A. Tomander, E.V.Ü.L. Kanadas esimees K. Tori, V. Kana, H. Kivi, P. Kunstimees, O. Raidlo ja J. Reinola. Foto: Vaba Eestlane

Registreeritud errumineku säästuplaan (RRSP)

Vaba Eestlase nr. 3, 11. jaanuarist 1979. a., ilmus allakirjutanu poolt pikem kirjutis registreeritud errumineku säästuplaani (Registered Retirement Savings Plan) kohta. Allpoolses püüan vältida eelmainitu kordamist ja kirjeldada vaid täiendavaid muudatusi, või juhtida tähelepanu olukorrale, mis on seotud 1979. aasta tulumaksu probleemidega.

Arusaamises, et lugejad on juba tuttavad selle säästuplaani olemusega, juhin ainult tähelepanu, et teil on aega teha oma arvestused ja otsused 1979. aasta arvel ainult veel käesoleva aasta veebrurikuu jooksul. Kindlasti on teie tähelepanu sidunud finantsettevõtete silmapaistvad kuulutused ja nende poolt levitatavad voldikud säästuplaanide müükide kohta.

Isikutel on raskusi täpse ülevaate saamiseks 1979. aasta sissetulekute kohta eelmärgitud aja piirides, kuna asutused ja ettevõtted on kohustatud vastavad tõendid tulumaksu otstarbeks välja saatma alles veebruarikuu lõpul.

Kuid hea tahtmise juures võite oma kalkulatsioonid teha siiski üsna reaalsetena. Kasutage selleks oma töökohalt saadavat suulist informatsiooni, või palgatshekiga kaasuvat mahaarvamiste arvestust. Samuti annavad panga hoiusteraamatud vastuse aasta jooksul saadud intresside kohta 1. novembril läinud aastal saadud intresside ja sularaha boonuste kohta Canada Savings Bondidelt on teil juba tõendid olemas (T600 ja T600C).

Sissetulekult töö ja teenistuse arvel on 1979. aasta eest lubatud üle $16.667 sissetuleku korral kuludena maha arvata $500, või vähema sissetuleku korral 3%. Isiklik vabastus (Personal exemption) on tõstetud $2.650-le.

Sissetulekuta abikaasa vabastus on $2.320 ja laste arvel saab maha arvata $500 (sündinud 1963. a. või hiljem) või $910.

Isikud, kes sündinud 1914. a. või varem, on õigustatud veel isiklikuks vabastuseks $1.660. Kõigile nendele mahaarvamistele lisanduvad muidugi veel intresside ja erapensionite mahaarvamised ning heategevuse ja meditsiinilised kulud. Liiga komplitseerituks kujuneks siin kirjeldada abielupoolte vahelist mahaarvamiste ülekande võimalust ja teisi erakorralisi mahaarvamisi.

Milleks õieti olen läinud üksikasjadesse nende mahaarvamiste võimalustes? Põhjuseks on ajend, et teatud kordadel ainsaks „päästerõngaks" on nüüd jäänud RRSP. Tegelikkuses see võib olla eriti oluline ajutistele tööjõududele, õpilastele sissetulekuga suvekuudel ja tihti ka pensionäridele. Kui isik on teinud kõik võimalikud mahaarvamised ja tulumaksustamisele kuuluv summa on kuni $1,770, siis Ontarios (provintsiaalselt mujal need summad võivad erineda) isik ei maksa mingit tulumaksu ja saab tagasi kogu kinnipeetud tulumaksu ning lisaks veel Ontario Tax Creditid (OTC).

Kui aga isiku tulumaksustamisele kuuluv summa (Taxable Income — liinil 62) on $1,771, siis isik maksab tulumaksu Ontarios 1979. aasta arvel $90.80 ja lisaks kaotab OTC $35.42, seega kokku $126.22. Järelikult teie maksate tulumaksu ühelt dollarilt 126%.

Kui te seisate oma sissetulekuga nii lähedal eelkirjeldatud tasemele, siis kas te ei oleks pigem pidanud selle summa annetama heategevaks otstarbeks, milleks 1979. aasta arvel olete nüüd jäänud hiljaks.

Tulumaksu vähendavate annetuste tegemiseks Eesti Sihtkapitali Kanadas kaudu eestlaste organisatsioonide heaks on väga avarad võimalused olemas. Kui teie avastate aga nüüd, et te asute oma maksustamise alla kuuluva sissetulekuga kusagil eelkirjeldatud piirjoonel, siis näiteks $100 paigutamine nüüd RRSP'sse peaks teid vabastama igasugustele vähematele täpsustamistele vaatamata tulumaksust.

RRSP avamiseks teatavasti ei ole mingit vanuse alammäära, küll on see aga seotud vanuse ülemmääraga, kus te peate plaani alusel kogunenud summa arvel ostma aastarendise (annuity), võtma selle välja ühekordse väljamaksuna, või ostma selle arvel Income-averaging Annuity Contracti.

Varem kehtinud normide kohaselt tuli aastarendise ostmisega või muul teel säästuplaani likvideerimisega alustada 71 aastaseks saamisel.

Viimase muudatuse kohaselt võite säästuplaani veel sissemakse teha kui olete saanud 71 aastaseks.

E. SOOMET

Nalja

„Preili, kas te tuleksite minu poole, et kuulata mu uusi heliplaate?"

„Meeleldi. Kuid minu tingimus on, et meie jääme ainult heliplaatide kuulamise juurde."

„Endastmõistetavalt."

„Ja kui need plaadid mulle ei meeldi?"

„Siis võite jälle riided selga tõmmata ja koju minna."

°

Venelane küsib türklaselt:

„Kuidas teie küll pidasite vastu Ungaris 150 aastat?"

Vastab türklane:

„Kõigepealt meie ei kuulutanud ungarlaste vallutamise päeva ungarlaste rahvuspühaks. Teiseks meie ei ütelnud, et tulime ainult ajutiseks ja korra kaitseks. Ja kolmandaks meie ei sundinud rahvast türgi keelt rääkima."

E. W. Saks 70-aastane

25. jaanuaril tähistas oma 70-ndat sünnipäeva Montreali Eesti peres ja kogu meie pagulasringis laialt tuntud kirjanik-ajakirjanik-majandusmees - poliitikategelane ja ajaloouurija Edgar Walter Saks.

Juubilar sündis 25. jaan. 1910. a. Tartus väiketöösturi pojana. Omandas keskhariduse Treffneri gümnaasiumis ja jatkas õpinguid Tartu Ülikoolis, lõpetades õigusteaduskonna 1934. a. Juubilar kuulub korp! Vironia liikmeskonda. Ülikoolis olles alustas ta vilgast kirjanduslikku tegevust, võites 1929. a. „Looduse" kirjandusvõistlusel auhinna romaaniga „Kodutu". Samal ajal töötas juubilar kutselise ajakirjanikuna mitmete kodumaa lehtede juures, avaldades veel romaanid „Jaan Tamar", „Hannibali rahvas" ja rea jutustusi.

1936. a. pööras E.W. Saks uue lehekülje oma eluraamatus, asudes sekretärina tööle Kaubandus-Tööstuskoja suurtööstuse sektsioonis. 1939. a. nimetati ta A.M. Lutheri Vineerivabriku direktoriks. Punase aasta veetis osalt vanglas, kuid pääses idasse saatmisest. Sakslaste rezhiimi ajal määrati juubilar Sindi Kalevivabriku direktoriks, millisel kohal töötas kuni põgenemiseni Soome ja sealt edasi Rootsi.

1944. a. sügisel asutas juubilar Stokholmis ajalehe „Välis Eesti" ja tegutses selle toimetajana kuni Kanadasse tulekuni 1950. a. Kuigi juubilar valis oma elukohaks Kanadas Montreali linna, kuhu ta oma perekonna paigutas, töötas ta ise ligi 10 aastat Lõuna-Ameerikas, enamiku sellest ajast Mehhikos Yucatani poolsaarel, kus ta oli ühes sealses vineerivabrikus mänedzheriks. Montreali naasnult leidis ta tööd Vickersi laevatehastes kulude kalkulatsiooni alal, kus ta töötas kuni 1977. a.

Viimaseil aastakümneil on juubilar pühendanud enamiku omast vabast ajast ajalooliste küsimuste uurimisele, eriti meie rahva ürgkodu probleemidele ja eesti soost vasallkonna saatusele pärast meie maa vallutamist 13-ndal sajandil. Kuigi juubilar otsesest kirjanduslikust tegevusest eemale on jäänud, lööb ta kaasa rahvusvahelises PEN klubis, valgustades seal koos teiste pagulasautoritega kommunismi õiget palet.

Soovime juubilarile pikki eluaastaid ja edurikast uurimistegevust seni avastamatuis ajaloo ürikuis.

L.V.

USA suurendab riigikaitselisi väljaminekuid

WASHINGTON — Ühendriikide president Carter esitas Kongressile riigi 1981. a. eelarve, milles on ette nähtud suured summad riigikaitseliste väljaminekute tõstmiseks. Eelarve ulatub rekordiliselt 615,8 miljardi dollarile, kusjuures riigikaitselisi kulusid on järgmisel aastal märgatavalt suurendatud ja viidud need 142,7 miljardi dollarile käesoleva aasta 127,4 miljardi dollari asemel.

TALVINE VÄLJAMÜÜK
20% HINNAALANDUST suuremalt osalt kaupadelt
SUOMI-AITTA
ESMAJÄRGULISED IMPORT-ARTIKLID SOOMEST
2031 YONGE ST., TORONTO, ONT. M4S 2A2 ● TELEFON 483-6650
Avatud esmasp.—kolmap. 10—6, neljap., reedel 10—7.30, laup. 9.30—5.30

Walter Pent 60

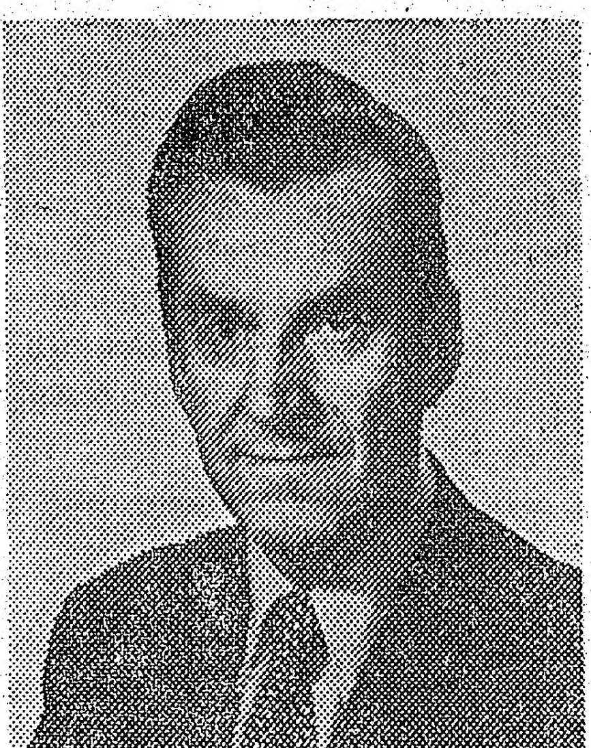

Aktiivne ja energiline vabadusvõitleja Walter H. Pent pühitses 26. jaanuaril 60. sünnipäeva. Näinud maailmavalgust Türil, rändas ta vanematega Viljandi kaudu Pärnu. Keskhariduse omandas Walter Pärnu Linna Poeglaste Gümnaasiumis, millele järgnesid Sõjakooli ja Lahingukooli lõpetamine 1939. a. Õpingud jätkusid Tallinna Tehnika Ülikoolis ja kodumaalt sõjapõgenikuna lahkumise järele Hannoveri Tehnika Ülikoolis Saksamaal, mille ta lõpetas 1948. a. diplomeeritud insenerina.

Pärast ülikooli lõpetamist siirdus juubilar Rootsi, kust aga paar aastat hiljem, 1951. a., asus Kanadasse. Siin töötas ta insenerina alguses Montrealis ja 1957. a. alates Ottawas, föderaalvalitsuse Avalike Tööde Ministeeriumis, kuhu on jäänud tänaseni.

Walter Penti maailmavaateline kujunemine sündis omariikluse aegses vabas ja demokraatlike ideedega läbiimbunud ühiskonnas. See sai määravaks kogu hilisemas elukäigus, mis vormis temast tulihingelise ning kompromissideta võitleja Eesti iseseisvuse ja inimvabaduste eest.

Keskkoolinoorena võttis ta osa noorsooorganisatsioonide tegevusest ja Stokholmis tegutses Eesti keskse NMKÜ juhatuses. Kanadasse saabumisel ei kestnud kaua kui ta leidis uue tegevusvälja Montreali Eesti Seltsis, kus kuulus juhatusse ja oli abiesimeheks. Samal ajal võttis ta osa Eesti Võitlejate Ühingute Liidu tööst ja oli selle teises juhatuses kuni 1956. aastani. Ottawasse asumisel valiti korduvalt Ottawa Eesti Seltsi juhatusse ja oli 1970. a. selle esimees.

1970. a. alates laienes juubilari tegevusbaas, mis tollal suundus RVN sfääri. Ta võttis osa RVN tegevusest 8. koosseisust alates. See töö jätkub selle järglase, EKN, juures, kus tal viimastel aastatel tuleb täita abiesimehe ülesandeid Kanada pealinnas.

Valitud esindajana viis Walter Pent Eesti ja teiste Balti riikide vabadusnõudluse Toronto etnilisest dzhunglist Ottawasse, pealinna, rahvasaadikute ja senati liikmete ette. Seniseid juhuslikke valitsusele esitatud memorandumeid hakkas asendama nüüd süstemaatiline poliitiline tegevus millele lisandus isiklike kontaktide loomine seadusandluse ja valitsuse esindajatega.

Eriliselt tuleb juubilari esile tõsta kui nn. „Balti Õhtute" algatajat ja organiseerijat. Regulaarselt, kord aastas, toimuvad „õhtud" olid mõeldud Kanada parlamendiliikmetele ja Ottawas asuvatele diplomaatilistele esindajatele Balti riikide saatust tutvustavate koosviibimistena.

1973. a. algatas ta, paralleelselt „Balti Õhtutele", Balti Küüditamispäeva mälestuseks kontsertjumalateenistuste pidamise, millele ilmunud pooletuhandepealine osavõtjate hulk on aasta-aastalt kasvanud. Paar aastat hiljem, 1975. a., algatas Walter Pent Ikestatud Rahvaste Vabadusvõitluse Ühisrinde organiseerimist. Selle loomise tingis tarvidus kõike jõude koondada samal aastal toimuvale Helsingi konverentsile ettevalmistamiseks. „Canadian Committee of Eastern European Captive Nations in Ottawa" on teeninud väljasaadetud märgu- ja selgituskirjadega ning isiklike kontaktidega parlamendi mõlema koja kui ka välisministeeriumi täie tähelepanu.

Ka kodumaal vangistatud vabadusvõitlejate saatus on tal olnud südameasjaks, orgniseerides nende abistamistööd Kanadas.

Walteri poliitilise tegevuse juures on abikaasa Erika olnud suureks toeks ja kannatlikuks kaaslaseks ning asendamatuks abiks seltskondlike suhete viljelemisel.

Akadeemiliselt kuulub Walter Pent korp! Fraternitas Estica perre.

Võitluskaaslased ja sõbrad soovivad väsimatule juubilarile jätkuvat energiat võitluse edasiviimiseks Ottawas, seal, kus Eesti iseseisvuse suunas ettevõetavad sammud on kõige otsustavama tähtsusega.

L. KOOBAS

1496 kandidaati parlamendivalimistel

OTTAWA — Kanadas 18. veebruaril toimuvateks föderaalparlamendi valimisteks on registreeritud üle riigi 1496 kandidaati. See on rekordarv kandidaate, kuna varem on suurimaks kandidaatide arvuks olnud 1414. Suurematel parteidel — liberaalidel ja konservatiividel — on kandidaadid kõigis valimispiirkondades ja NDP-l 281 valimispiirkonnas. Social Credit partei kandideerib kogu maa ulatuses 80 kandidaadiga, neist suurem osa, nimelt 56, esinevad Quebeci provintsis. Suure arvu kandidaate panevad välja ka mitmesuguste nimede all esinevad kommunistlikud parteid.

Vene saadik kombineeris raha kohalikele punastele

WELLINGTON — Uus-Meremaa valitsus otsustas maalt välja saata N. Liidu saadiku, kes kandis Moskvast raha üle kohalikule kommunistlikule parteile. Peaminister Robert Muldoon kinnitas, et saadik Vsevolod Sofinski saadetakse maalt välja silmapilkselt. Jaapanis avaldatud andmete kohaselt on Jaapanis äsja avastatud spionaazhiafääri segatud ka Tokios vene saatkonnas sõjaväelise atasheena teeninud major Georgi Mariasov, kes lahkus Jaapanist aga juba möödunud novembris.

Egiptuse-Iisraeli piir avati

JERUUSALEMM — Seoses Iisraeli vägede järk-järgulise väljatõmbamisega Siinai poolsaarelt avati Egiptuse ja Iisraeli piir turistidele vabaks ületamiseks, kuid esimeste piiriületajate käsi ei käinud siiski eriti hästi, kuna suurem osa neist saadeti vajalikkude dokumentide puudumisel Egiptuse võimude poolt Iisraeli tagasi. Iisrael viis möödunud reedeks läbi oma vägede väljatõmbamise esimese faasi okupeeritud aladelt.